

Міністерство освіти і науки України
Національний університет "Острозька академія"
Навчально-науковий інститут лінгвістики
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему:

Англomовна реалізація концепту "Терористична загроза"
у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN

Виконав: студент(ка) II курсу, групи МА-2

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

Полюхович Сергію Геннадійович

прізвище, ім'я, по батькові автора

Керівник к.ф.н., доц., Леся Миколаївна

науковий ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові

Рецензент _____

науковий ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові

Роботу розглянуто і допущено до захисту
на засіданні кафедри англійської філології
протокол № ___ від "___" _____ 2024 р.
Зав.кафедри _____ Анатолій ХУДОЛІЙ

Острог – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОЛОГІЇ	5
1.1 Поняття концепту	5
1.2 Специфіка мовної та концептуальної картини світу	9
1.3 Концепт як об'єкт лінгвістичних досліджень	14
1.4 Поняття тероризму у лінгвістичних дослідженнях	17
1.5 Тракткування тероризму як філософського поняття на базі Євросоюзу та інших установ	22
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2	30
ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА» НА МАТЕРІАЛІ СТАТЕЙ “BBC” ТА “CNN” (лексикографічне відображення термінів)	30
2.1 Методологія проведення/етапи дослідження	30
2.2 Аналіз ключових слів/термінів	41
2.3 Аналіз ключових періодів або на основі матеріалів BBC та CNN	43
Висновки до Розділу 2	50
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ (на основі статей BBC та CNN)	51
3.1 Аналіз понятійної та образної складової концепту терористична загроза	51
3.2 Структура концепту тероризм	71
Висновки до Розділу 3	76
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78

ВСТУП

Робота присвячена дослідженню англомовної реалізація концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN.

Як західні, так і відчизняні науковці займалися вивченням різних аспектів досліджуваної нами тематики. На лінгвістичному рівні: О.М. Бондаренко, Б.Лін, Дж.Р. Мартін, М.М. Михальченко, І.В. Онищенко, Шевченко О., Полюжин М., Хоменко І. В., Януш Х., Саєвич І. Г., Хорошун О. О. Лисиченко Л. А. На перекладознавчому рівні: М.В. Бондаренко, С.С. Коломієць, Дж.Мундей. Медіа дискурс є доволі вивченим явищем, зокрема такі вчені як М.Беднарк, Д.Гардмен, Дж.Гербнер, О.А. Ільченко займалися дослідженням даної тематики.

Дискурс ЗМІ характеризується особливою насиченістю мовними засобами, котрим властиво доносити суспільству необхідну інфрамацію, таким чином вприваючи на неї. Особливо зараз, коли різні націїюстикається із помітними труднощами на своєму шляху, постає гостра у розумінні концепту «терористичної загрози» та способів її уникнення. Не вимагає сумнівів факт, що в наші дні політична ситуація в світі, зокрема у нашій країні, нестабільна та світова спільнота все частіше стикається з проблемою тероризму та загрозою нових терористичних атак. Трагічні події з регулярною періодичністю висвітлюються у засобах масової інформації. Відтак, ЗМІ активно формують концепти у свідомості населення. Саме тому дане дослідження присвячене дослідженню концепту терористична загроза, що і визначає **актуальність нашого дослідження.**

Мета нашої роботи полягає у з'ясуванні та дослідженні англомовної реалізація концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN.

Поставлена мета передбачає вирішення наступних завдань:

- З'ясувати поняття концепту;

- Охарактеризувати специфіку мовної та концептуальної картини світу;
- Висвітлити концепт як об'єкт лінгвістичних досліджень;
- Розглянути трактування тероризму як філософського поняття на базі Євросоюзу та інших установ;
- Здійснити аналіз понятійної та образної складової концепту терористична загроза;
- Провести структурний аналіз концепту тероризм

Об'єктом дослідження у нашій роботі постає концепт терористична загроза.

Предметом дослідження постають мовні засоби англomовної реалізації концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN.

Відповідно до поставлених завдань в роботі застосовано наступні **методи дослідження**: метод структурно-семантичного аналізу, методи прагматичного, компонентного, контекстуального, прагматичного аналізу, статистичний метод визначення кількісних і процентних характеристик проаналізованого матеріалу.

Матеріалом дослідження у нашій роботі слугують тексти новин із видань BBC та CNN за 2022-2024 роки. Загальний обсяг містить понад 100 одиниць, що відносяться до концепту «терористична загроза».

Наукова новизна нашого дослідження полягає у тому, що в ній подається комплексне дослідження мовних засобів англomовної реалізації концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN. Зокрема, у ході дослідження розглядаються мовні засоби, типологія оцінних значень англomовної реалізації концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN із точки зору лінгвістики та перекладознавства.

Практичне значення нашої роботи полягає в уточненні й доповненні лінгвістичних характеристик концепту терористична загроза. Результати дослідження сприяють розв'язанню проблем теорії дискурсу та масової

комунікації, а структурний та концептуальний аналіз мовних засобів англomовної реалізації концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN постає внеском в теорію перекладознавства та комунікативну лінгвістику. Практичне значення роботи полягає також у тому, що результати проведеного дослідження щодо виявлених мовних засобів англomовної реалізації концепту «терористична загроза» у публікаціях ЗМІ на основі статей BBC та CNN із точки зору лінгвістики та перекладознавства можуть бути використані в лексикографічній та перекладацькій сферах. Дослідження концепту терористична загроза у текстах ЗМІ може бути використано для вивчення процесів становлення і взаємодії культурних явищ, психологічних і естетичних характеристик окремих явищ та їх відображення в журналістиці. Практичне значення роботи полягає також в її внеску до загальної теорії перекладу, зіставного мовознавства, а також перекладознавства.

Структура й обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, а також списків використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОЛОГІЇ

1.1 Поняття концепту

Донині термін «концепт» залишається історичним, хоча й не завжди дискретним дублетом у лінгвістиці. Термін «концепція» походить від латинського слова «conceptus», що означає «зачаття». В українській та західноєвропейських мовах ще зберігся термін «зародок» у значенні «завершення», а також уявлення про певну «початковість», уточнення додаткового чи набутого в межах побутового чи наукового розуміння. Тому є підстави вважати, що поняття, як і зародки, починаються в поняттях.

Лінгвістична концептологія як окремий напрям концептології сформувалася на початку ХХІ ст. Визначальним завданням для нього є експлікація концептів і концептосфер, що складають концептуальну картину світу, в якій зберігаються знання, досвід результатів людської діяльності та процесів пізнання світу.

Немає сумніву в тому, що в 90-х роках ХХ ст. найбільш життєздатним виявився термін «концепт», який увійшов у науковий обіг і співіснував з іншими подібними до нього термінами, такими як «лінгвокультура», «логоепістема», «міфологема» тощо. Його часто використовують як синонім до понять «архетип», «прототип», «стереотип», «символ», «гештальт» (від німецького Gestalt — цілісна форма, образ, структура) тощо. Імовірно, такі термінологічні розбіжності свідчать про багатоаспектність концепту, складність його структури, своєрідність функцій.

Незважаючи на те, що термін «концепт» міцно закріпився в сучасній мовознавчій науці, він досі не має однозначного тлумачення. За різними визначеннями концепт — це «знання людиною дійсності в її елементах і

ракурсах» [16: 240]; концепт – це те, що «реконструюється через його мовне вираження та нелінгвістичне знання» [21:286]; поняття – «інформація про те, що індивід знає, думає, уявляє про об'єкти» [13:286] тощо. Як видно з наведених визначень, у понятті найбільш послідовно виділяються властивості знання, оцінки, культури та психіки, які взяті за основу в тому чи іншому визначенні. Поняття у філології — це термін, який використовується для пояснення одиниць психічних або психічних ресурсів нашої свідомості та інформаційної структури, яка відображає людські знання та досвід; це оперативна одиниця пам'яті, ментальний лексикон, концептуальна система і мова мозку, цілісна картина світу, яка відображається в психіці людини[25]. Поняття взаємопов'язані, вони формують певне уявлення про світ. У свідомості людини вони впорядковуються, групуються і утворюють понятійну систему, яка змінюється під впливом набутих знань. Концептуальна система кожної людини індивідуальна і унікальна. Перш за все, це залежить від інтелектуального рівня та життєвої практики людини.

У сучасній лінгвістиці існує три основних підходи до розгляду поняття «концепт»:

- лінгвокогнітивний;
- лінгвокультурологічний;
- семантичний.

Називати щось концептом означає реконструювати його внутрішній зміст у розумовій діяльності мовної спільноти загалом і її представників зокрема. Розглядаючи, наприклад, такі поняття, як «правда», «краса», «дружба», «кохання» тощо, дослідники намагаються реконструювати сутність, притаманну лексичним одиницям, до складу яких вони входять. Такі спроби значною мірою лінгвістично орієнтовані, оскільки базуються на наявних фактах мови та різних регістрах мови, а не лише на висновках філософів.

Тому основним завданням лексикографа є з'ясування ролі й типових обставин уживання фреймів, характерних для конкретного слова, що реалізує поняття.

Будь-яка класифікація понять може бути здійснена за кількома параметрами, запропонованими їх дослідниками. Ці параметри дають змогу не

тільки простежити наявність відмінностей між головним (поширеним) і периферійним (непоширеним), а й на основі виявлення характерних ознак самого об'єкта сформулювати його адекватне розуміння. Відповідь на питання: Що таке поняття? в сучасному мовознавстві ґрунтується на віднесенні його істотних ознак до таких категорій:

1) мовно-когнітивне явище. Цю точку зору поділяють О.С. Кубрякова та її наукова школа [3:245]; 2) психолінгвістичний феномен, найвідомішим представником якого є А. А. Залевська [20: 286];

3) абстрактне наукове поняття [20:286.];

4) основна одиниця культури [20:286.];

5) лінгвокультурний феномен [8: 75–80.].

Концепт як мовне явище проявляється у формі сутності, що репрезентує асоціативне поле назви, хоча й не прирівнюється до нього. Інакше кажучи, концепт — це парадигматична модель імені, що містить його логічну та сублогічну структури, які є похідними як від вільного поєднання імені, так і від зв'язаного, тобто від зафіксованих у тексті синтагматичних зв'язків. Обсяг поняття охоплює зміст наївного поняття, але не обмежується ним, оскільки охоплює всі численні практичні елементи назви, які з'являються в різних словосполученнях.

3. Попова та Ю. Стернін називають концептосферу «чисто ментальною сферою, яка складається з концептів у формі ментальних картин, схем, понять, фреймів, сценаріїв, гештальтів» [17].

Поняття-образи (розумові картини) — це узагальнені чуттєво-наочні образи предметів або явищ. Ці поняття об'єднуються в мові лексичними одиницями певної семантики. Уявлення статичні і є відображенням сукупності найбільш істотних ознак окремого предмета чи явища. Концептуальні картини являють собою когнітивні структури, які представляють зовнішні характеристики об'єктів навколишньої дійсності — їх колірну палітру, конкретну конфігурацію, інші зовнішні ознаки.

Поняття-схеми зображуються узагальненою просторово-графічною або контурною схемою. Це гіперонім із послабленим образом — дерево (зоровим

образом дерева взагалі є стовбур і крона); зображення річки як протяжності, стрічки; схематичне зображення людини — голови, тулуба, рук і ніг. Можна окреслити схеми, що свідчать про реальність існування такої форми структурування знань.

Концептуальний сценарій являє собою покрокову динаміку дій, зафіксовану в колективній пам'яті носіїв мови. Фактично це кадри, які розвиваються в просторі у вигляді окремих епізодів, етапів, елементів. Наприклад: стадіон — кадр, а відвідування стадіону, реконструкція тощо — сценарій. Гештальт - це складна, інтегрована, функціональна психічна структура, яка організовує різноманітність окремих явищ у свідомості. Гештальт (термін Г. Еренфельса, австрійського мистецтвознавця кінця XIX ст.) — цілісне зображення, яке поєднує в собі чуттєві й раціональні елементи, а також поєднує динамічні й статичні аспекти демонстрованого предмета чи явища.

О. Кубрякова посилається на думку Дж. Лакоффа про те, що гештальти складаються з частин, але не зводяться до їх сукупності, що гештальти – це структури, які використовуються в процесах – мовних, мисленнєвих, перцептивних, моторних тощо [9: 555 с]. Звідси ідея концептів як квантів структурованого знання, можливість вилучення з концепту різних ознак, відокремлення його різних шарів і опису його як структури, оскільки «біопрोगрама людини включає здатність формувати концепти».

Таким чином, концепт можна визначити як "процес створення смислів про об'єкти знання, процес побудови інформації про них.

1.2 Специфіка мовної та концептуальної картини світу

Сьогодні міждисциплінарного характеру набула теорія картини світу, котра інтенсивно формується не тільки у мовознавстві, а й у різних гуманітарних науках [5, с. 5]. Однак погляди лінгвістів щодо авторства терміна «мовна картина світу» не збігаються. Згідно з одними джерелами, словосполучення «картина світу» позначає комплекс внутрішніх образів зовнішніх об'єктів, котрі слугують для виведення логічних тверджень щодо поведінки цих об'єктів, вперше було

використано фізиком Г. Герцем наприкінці XIX ст. У багатьох інших джерелах автором терміна вважають Л. Вітгенштайна.

Найбільш традиційною системою, за допомогою котрої здійснюється пізнання та усвідомлення дійсності, є мова, яка представлена як механізм суспільно сформованих значень, які об'єктивовані у системі знаків, інформацію про навколишню реальність. Мова, вміщаючи в собі людський досвід, знання та уміння, а отже інформацію про світ, змінює досвід людини в колективний досвід та дає можливість поєднувати всі картини світу будь-яких часів у єдине ціле [6, с. 10].

Мова та її лексичний склад є чітким вираженням світогляду і характеру народу. У мовну картину світу поміщена національно-культурна інформація, оскільки вона є сукупністю всіх понять, моделей та знань мислення, оцінок та переконань, якими характеризується певна нація [7, с. 9].

Кожен народ має свій спосіб розподілу різноманіття світу і надання імен виділеним елементам. Однак деякі абстрактні відносини, що охоплюють цілі класи понять, закріплюються у граматичних категоріях. Тому семантика граматики і лексики, що взаємодіють між собою, можуть бути вивчені як специфічна мовна картина світу, створена певною групою. Згідно з цією точкою зору, знання про світ відображаються саме у мовній формі [8, с. 11]. Мовна картина світу, що формується таким чином, не є повністю об'єктивною; скоріше, це трансформоване через сприйняття суб'єкта вираження [9, с. 188]. Унікальність цієї «конструйованої» картини світу полягає в тому, що вона відображає груповий, індивідуальний та етнічний невербальний і вербальний досвід, а також інформацію та знання про світ. Таким чином, мовна картина світу є не лише мовною, а й інформаційною (комунікативною) картиною світу.

Дослідження поняття мовної картини світу та ролі особистості у ній неможливе без використання когнітивного підходу щодо вивчення особливостей мови. У той же час можлива успішна орієнтація у світі тільки на основі та за допомогою когнітивних моделей, котрі включають в себе колишній соціальний та сьогоdnішній індивідуальний досвід [2].

Саєвич І. зауважує, що сучасна лінгвістика найбільше наголошує на понятті «мовної картини світу». Безліч праць, котрі у більшості випадків спрямовані на детальне дослідження провідних частин мовної картини світу та дослідження особливостей культурних концептів, супроводжуються вирішенням ряду теоретичних проблем: визначення обсягу понять «картина світу», «модель світу», «наукова / наївна картина світу», «концептуальна / мовна картина світу», а також «міфологічна картина світу», пошуки систем утворення мовної картини світу тощо [5, с. 6].

Іншими словами, мовною картиною світу називається комплекс поглядів про світ, котрий спричинений історично сформованим у свідомості народу методом концептуалізації реальності. Проблема мовної картини світу до сьогодні не залишається поза увагою багатьох науковців.

Лінгвісти зауважують, що, незважаючи на дослідження поняття мовної картини світу у минулому столітті та у сучасній науці сприйняття цього поняття є достатньо варіантним.

Бялик В. вважає, що мовна картина світу є сукупністю уявлень про світ, що історично склалася в свідомості мовного колективу, і представляє собою цілісний образ світу, в формуванні якого беруть участь всі аспекти психічної діяльності людини. Учений також зазначає, що мовна картина світу зазвичай утворює фрагмент загальної аперцепційної основи носіїв мови і включає когнітивний рівень асоціативно-вербальної мережі [10, с. 173]. Вона не є точним відображенням реального світу, а лише його репрезентацією. Мовну картину світу також розглядають як один з двох планів двопланового і двокодового представлення знань про світ, що існують у особистості та нації в цілому [9, с. 81]. З одного боку, це поняття відображає специфіку мовно-національного коду, з іншого – пояснює реальний світ за допомогою мовних засобів, надаючи інформацію про нього [9, с. 82].

Денисенко С. стверджує, що мовна картина світу – це історично сформована в повсякденному пізнанні спільноти і відображеною в мові сукупністю уявлень про світ, відповідним способом відображення та концептуалізації реальності через призму культурно-національних

особливостей, властивих певному мовному колективу [9, с. 83]. Таким чином, для когнітивістики такий абстрактний конструкт, котрим є мовна картина світу, виступає вербалізованим механізмом матриць, у котрих виражається національний метод усвідомлення світу і подається національно маркована інформація про нього.

Існують різні підходи до специфіки та значення поняття «картина світу». Незважаючи на численні дослідження цього мовного феномену та спроби визначити його термінологічні рамки, його характеристика залишається «розпливчастою» та «аморфною».

На погляд Л. Лисиченко, мовна картина світу складається із лексичних одиниць, які виражають поняття, концепти, а також лексичних способів та засобів вираження зв'язків, які існують у концептуальній картині світу [11, с. 14]. Так, ця науковиця звертає увагу на зв'язки мовних явищ у картинах світу – як в концептуальній, так і в мовній.

Загалом, мовні картини світу формуються достатньо по-різному. Найбільш яскравими та виразними її складовими є міфологеми, фразеологізми, метафори і лексичні одиниці в непрямому значенні, конотативні лексичні одиниці тощо. Варто наголосити на тому, що в мовній картині світу її найбільшу кількість складає фразеологія та лексика конкретної мови. До лінгвоспецифічних включаються слова, аналоги яких доволі важко знайти в інших мовах.

Розглядаючи проблему мовної картини світу з точки зору її значення для особистості, слід акцентувати увагу на тому, що світорозуміння людини частково обумовлене її мовою. Будь-яка мова містить національну і самостійну систему, яка формує світогляд її носіїв і служить основою для створення їхньої картини світу.

Світ, який проявляється через призму системи вторинних відчуттів, зокрема через порівняння, метафори та символи, є основним фактором, що визначає як універсальність, так і специфіку кожної національної мовної картини світу. Водночас важливим є розмежування унікального особистісного аспекту та національної специфіки в різних мовних картинах світу [13, с. 12].

Важливо відзначити, що «мовна картина світу» має антропоцентричний характер. При розгляді антропоцентризму в лінгвістиці необхідно враховувати його становлення. Антропоцентрична парадигма сформувалася наприкінці ХХ століття і наразі включає кілька взаємопов'язаних аспектів вивчення мовних одиниць, які мають істотні розбіжності.

Сьогодні в науковій парадигмі спостерігається яскрава тенденція до використання антропоцентричного підходу в дослідженні мовних понять, з акцентом на людину як центральний елемент. Сучасні мовознавчі дослідження активно залучають чинники позамовного життя, що тісно пов'язані з культурними досягненнями мовної спільноти. Мова служить інструментом для вираження етнокультурних стереотипів, які зумовлені національними особливостями сприйняття світу. Для антропоцентричного мовознавства ключовою є передумова, що мова є психологічною, прив'язаною до особи та слугує для вираження її особистих характеристик [14, с. 723].

Мовна картина світу є антропоцентричною за своєю суттю, оскільки вона не лише відображає образ світу, а й формує правила орієнтації особистості в ньому, створюючи стереотипи правильного сприйняття. Мова відображає давній досвід суспільства, функціонуючи як «ментальне дзеркало» національно-культурних цінностей. Через мову особа виражає і пізнає себе, представляючи свою етнічну самосвідомість. Мова також втілює досвід історичного розвитку людства і визначає культурно-національну унікальність нації [1, с. 128].

Окрім мовної картини світу, лінгвісти також виділяють концептуальну картину світу. Щодо поняття «концептуальної картини світу», варто зазначити, що Р. Павіленіс використовував термін «концептуальна система» для опису понятійної картини світу. Концептуальна система формується в процесі оволодіння людиною світом і відображає розуміння національної духовної діяльності суспільства. Мова є шляхом для пошуку змісту концептуальної системи, адже вона включає унікальні знання, характерні тільки для конкретної спільноти.

Концептуальна картина світу містить інформацію, що репрезентується в поняттях, тоді як мовна модель базується на знаннях, закріплених у семантичних категоріях і полях, які формуються з слів і словосполучень [16, с. 241–246].

Слід підкреслити, що концептуальну і мовну картини світу можна розглядати як загальнолюдський універсум та як національне мовне явище. Зазвичай у фокусі досліджень знаходяться мовні одиниці, що відображають традиційні чи ідіостильовані концептуальні зв'язки національної мовної картини світу, яка може бути об'єктивно чи суб'єктивно змодельованою, фрагментарною чи цілісною, в авторському чи загальномовному вираженні. Якщо погодитися з тим, що реальний світ відображається в мові, то його образ, модель (як концептуальна, так і мовна, тобто сам світ і його відображення в мові) є чимось єдиним, як вважає М. Кочерган [19, с. 17].

Сукупність предметів, явищ і процесів, які фіксуються у свідомості людини та сприймаються реципієнтом, складає "концептуальну картину світу", що вербалізується через мовні засоби. Концептуальна картина світу є більш багатогою, ніж мовна, оскільки мовна картина формується протягом віків і різниться у кожного народу. Її створення включає носіїв різних ментальностей та рівнів. Не все, що сприймається людиною, відображається або вербалізується мовою, і не вся інформація з зовнішнього світу набуває мовного вираження. Різні концептосфери, які є концентратами культури окремих народів, пояснюють неоднакове світоглядне (ментальне) бачення навіть у споріднених мовах [21, с. 87].

Отже, мовна картина світу є важливою проблемою у лінгвістиці, яка відображає специфіку культурного та національного світогляду народу, проте цей термін залишається багатозначним та викликає різні тлумачення серед науковців. Незважаючи на інтенсивне вивчення цього явища в багатьох дисциплінах, його межі та визначення залишаються досить варіантними та невизначеними. Концептуальна та мовна картини світу взаємопов'язані, але мають принципові відмінності: перша передає знання через поняття, друга – через мовні одиниці. Концептуальна картина світу є ширшою, оскільки включає

різні типи мислення, тоді як мовна картина репрезентує культурно-національні особливості через вербальні засоби.

1.3 Концепт як об'єкт лінгвістичних досліджень

Сьогодні науковці пропонують різноманітні дефініції поняття концепту. Так, дослідники, котрі працюють у руслі лінгвокультурології при визначенні концепту вважають головним факт етнокультурної обумовленості, а представники когнітивної лінгвістики акцентують увагу, перш за все, на ментальну сутність концепту, його приналежність до галузі свідомості особистості.

Сучасні мовознавчі студії зосереджені на лінгвосеміотичному завданні, яке включає поглиблене вивчення семантики, синтактики та прагматики мовлення в рамках реалізації різноманітних концептів. Для цього необхідно проаналізувати спонтанні дискурси або великі корпуси текстів. Застосування соціології дискурсу дозволяє сподіватися на реконструкцію концептів у різних культурах. Регулярні спостереження над вживанням лексем і конструкцій у різних мовах створюють враження про існування загальнолюдських стандартів концептів, які лише приблизно збігаються з ментальністю людей, що розмовляють різними мовами. Отже, головне завдання лексикографа полягає в з'ясуванні ролі та типових обставин вживання фреймів, характерних для конкретного слова, що реалізує концепт [35, с. 215].

У наукових дослідженнях зарубіжних науковців можна виокремити три принципово відмінних підходи щодо розуміння суті концепту. М. Джонсон [24], Р. Лангакер [25], Дж. Лакофф [26], Л. Талмі [28] та інші інтерпретують концепт як ментальну репрезентацію. Як абстрактну одиницю логічної семантики концепт тлумачиться у працях К. Пікока [29] та інших. У наукових роботах Р. Брендона та М. Дамметта [30] концепт репрезентовано як потенцію мислячої людини.

Значний внесок у розбудову поняття «концепт» зроблено М. Шварц. На погляд дослідниці, мовну концептосферу складають «концепти-категорії і

концепти-символи (або ідіоконцепти)» [34, с. 82]. Категоріальні концепти вербалізуються як лексичними, так і граматичними засобами; культурні ж – тільки лексичними, адже їм властивий характер субстанції, котра, у свою чергу, може осмислюватися і абстрактно, і конкретно.

Організація концепту доволі складна та водночас включає в себе культурні та поняттєві компоненти: вихідну форму (етимологія), основні змістові ознаки, конотації (асоціації та оцінки). Концепт формується в свідомості особистості з: її чуттєвого досвіду – сприйняття світу органами чуття, предметної діяльності, мисленнєвих операцій з вже існуючими у свідомості особистості концептами, пізнання лексичних одиниць.

Концепт формується як чуттєвий образ, який поступово перетворюється у власне мовленнєвий. Він складається з певних ознак об'єктивного або суб'єктивного світу, диференційовано відображений у мові [22, с. 161].

Сукупність концептів формує концептосферу певного народу і, відповідно, його картину світу. Основне завдання лінгвокогнітивного осмислення полягає в прагненні встановити закономірності, що пов'язують структуру мови з ментальними процесами в мисленні людини. Ці закономірності виявляються через подібності та відмінності мисленнєвих сутностей, а також через реконструкцію когнітивних механізмів уживання та розвитку мови.

Концепт як лінгвокультурне явище є одиницею, що поєднує наукові пошуки в галузях культури, свідомості та мовознавства. Такий концепт виступає культурно детермінованим виразником свідомості, закріпленим у мові

Отже, визначення поняття концепту варіюється серед науковців, залежно від їхньої дисциплінарної орієнтації: лінгвокультурологи акцентують на етнокультурній обумовленості, тоді як когнітивні лінгвісти фокусуються на ментальних аспектах. Найбільш перспективним є інтегративний підхід, який розглядає концепт як складний феномен, що поєднує когнітивні, культурні та мовні складники, і виступає основною одиницею людської свідомості та пам'яті. Концепт є ключовим елементом, який поєднує ментальні процеси та культурну інформацію, функціонуючи як міст між реальним світом і мовою.

1.4 Поняття тероризму у лінгвістичних дослідженнях

Сучасний тероризм характеризується інформаційною природою, та є, так би мовити, явищем інформаційного суспільства.

Безсумнівно, найгучнішим відгуком тероризму є його політичний резонанс. Власне резонанс, а не звичайне відлуння – ряд терактів, які можуть створити такий самий ефект, як і рота солдат, що йде в ногу по мосту.

Власне, сучасний тероризм вже не є локальним шантажем, спрямованим на досягнення конкретної часткової мети. Тероризм має таку ж глобальну мету, як і сили, проти яких він спрямований, і його вплив також є глобальним, хоча конкретні наслідки можуть бути непередбачувані. Наразі тероризм здатен суттєво змінювати політичний ландшафт як на міжнародній арені, так і в окремих країнах, впливаючи на зміну влади, політичних режимів, а також формуючи тематику теледебатів і виборів. В загальному контексті існує небезпека владних маніпуляцій, спрямованих на посилення контролю над суспільством. При цьому суспільство само може виступати за посилення контролю. Лібералізація і демократизація можуть втратити актуальність, коли суспільство зосереджене на забезпеченні безпеки і порядку в повсякденному житті [41, с. 1].

У міжнародному плані політичний резонанс тероризму вимагає перебудови цілої системи міжнародної безпеки. Як правило, традиційне нарощування військових м'язів не забезпечує відповідний рівень національної безпеки. Основне поняття традиційної геополітики щодо могутності держави, котра мала забезпечуватися її територією, воєнно-економічним потенціалом, розташуванням країни, її людськими, природними й організаційними ресурсами, виявилось непрацюючим у сучасних умовах.

Терористи мають доступ до сучасного озброєння і військової техніки, активно використовують інформаційні технології та розгалужену банківську систему. Існує також загроза використання зброї масового ураження, зокрема хімічної та бактеріологічної. Це підкреслює, що зброя, розроблена для конкретних цілей, може вийти з-під контролю і використовуватися проти самих розробників. Глобалізація негативних наслідків терористичних актів змушує

політичних акторів, міжнародне співтовариство та окремі держави вдаватися до крайніх заходів і може спровокувати неадекватну реакцію, що в певних умовах здатна призвести до регіональних або глобальних конфліктів.

Феномен тероризму сьогодні стає об'єктом дослідження безлічі вчених, зокрема й лінгвістів. У лінгвістичних дослідженнях поняття тероризму аналізується через призму мовних практик, дискурсивних стратегій та ідеологічних особливостей. Лінгвістика пропонує особливий підхід до вивчення тероризму, фокусуючи увагу на тому, як мовні засоби формують і відображають уявлення про тероризм, впливають на сприйняття та інтерпретацію цього феномена у суспільстві.

Однією з ключових тем у лінгвістичних дослідженнях тероризму є аналіз терористичного дискурсу. Вивчення того, як тероризм зображується в медіа, політичних промовах і повсякденній мові, дозволяє зрозуміти стратегії формування громадської думки. Мовні засоби, такі як метафори, евфемізми та риторичні фігури, мають суттєвий вплив на конструювання образу тероризму і визначають, як цей феномен сприймається та оцінюється.

Тероризм, як і все інше, виникає хвилями (Рапопорт, 2001), циклами (Бергесен і Лізардо, 2004), на думку грецьких науковців. І, як і тероризм, характеристики (гео)політичних часів як винятково домінованих тероризмом приходять і зникають. Після багатьох випадків «анархістського» тероризму між 1878 і 1914 роками Енциклопедія соціальних наук (Hardman, 1933) дійшла висновку в 1933 році, що інтерес до тероризму є чимось лише для антикварів. Хоча кожна епоха, безсумнівно, характеризується власним типом тероризму, відтак, існує тенденція розглядати сучасність як абсолютно унікальну та «нову» еру, навіть як таку, в якій тероризм «вперше» складає справді відповідну політичну реальність (Рапопорт, 1984).

Таким чином, згідно з Ульріхом Беком, 9/11 означає «щось нове в історії», а саме «повний колапс мови» (Бек, 2002, с. 39). Або для Зигмунта Баумана 11 вересня означає «символічний кінець ери космосу» (Бауман, 2002, стор. 81). Подібним чином, нинішній тероризм називають «новим тероризмом» (Laqueur, 1999; Lesser et al, 1999), «більш небезпечним» (Hess, 2003), а також кажуть, що

існує «нова порода терористів» (Stern, 1999).

Знову ж таки, 1960–1980 названі «роками тероризму» — це своєрідний епітет, у який важко повірити, порівнюючи із теперішнім пореодом, у епоху з малою історичною пам'яттю та гостротою геополітичних процесів, яких не було відчутно після закінчення холодної війни. Є деякі разючі подібності між перспективами, з яких Захід колись розглядав свого опонента в холодній війні, і тими, в яких він зображує сьогodнішній всесвітній тероризм. Хоча під час холодної війни комунізм на Заході вважався всесвітньою змовою боягузтва, ті самі терміни використовуються для опису сьогodнішньої «епохи терору» (Nuzzo, 2004; Wolin, 2004, стор. 560). Відчувається та сама поляризована риторика та час від часу нехтування дипломатією. І, нарешті, присутні ті самі екзистенційні терміни, в яких викладено геополітичні конфлікти. Як і під час Холодної війни, поділ між силами Добра і Зла на карту поставлено певний «спосіб життя». Парадоксально, тому нинішня ситуація вважається унікальною, але описується в термінах, властивих попередній «парадигмі» (Хантінгтон, 1996) геополітики. І концептуалізації, що використовуються в аналізі тероризму, самі по собі є дуже політизованими.

Для того, щоб ефективно проаналізувати причини та наслідки тероризму, на нашу думку, поняття тероризму необхідно більш фундаментально переосмислити. Багато сучасних концептуалізацій ненавмисно реабілітують політичні концепції тероризму. Головним чином через те, що вони, зрештою, покладаються на наміри терористів у визначенні «тероризму», процес тероризму, який включає розгорнуту діалектику дій і реакцій, випущено з уваги дослідників.

Таким чином, тероризм спрощується до навмисних дій терористів, і це скорочення причинно-наслідкового ланцюга процесу тероризму сприяє як політичному «запереченню історії», так і «риториці відповіді» (Nuzzo, 2004). На наш погляд, більш комплексна концептуалізація тероризму є більш реалістичною та має менший ризик верифікації політичних визначень тероризму (Tilly, 2004).

Відтак, у нашому дослідженні висунуто концептуалізацію тероризму, яка

охоплює багато аспектів тероризму, що містяться в існуючих на даний момент визначеннях і концептуалізаціях, але яка виходить за їх межі, концептуалізуючи тероризм як парадокс: те, що таке тероризм, нерозривно пов'язане з реакцією на тероризм. Ми будемо стверджувати, що насправді це реакція деяких держав на тероризм, яка, у певному сенсі є актом «тероризму» шляхом «переформатування» дій, які розгорталися після події, і цю подію як першопричину всього ланцюга подій. Оскільки тероризм парадоксальним чином переплітається з реакцією на «тероризм», дослідження «причин» тероризму не можуть обійтися без явної концептуалізації тероризму.

Відповідно до Федерального закону США:

Термін «тероризм» означає навмисне, політично мотивоване насильство, вчинене проти некомбатантів субнаціональними групами або таємними агентами, як правило, з метою впливу на аудиторію.

Термін «міжнародний тероризм» означає тероризм, до якого залучені громадяни або території більш ніж однієї країни.

Термін «терористична група» означає будь-яку групу, яка практикує або має значні підгрупи, які практикують міжнародний тероризм (Кодекс США, розділ 22, у 2656f(d)).

Такі визначення залишають значну свободу для обговорення таких термінів, як «субнаціональні групи або таємні агенти» та «політично мотивоване насильство». Однак у США використовуються різні визначення. Для ФБР тероризм означає «незаконне застосування сили або насильства проти осіб або власності з метою залякування або примусу до уряду, цивільного населення або будь-якої його частини з метою досягнення політичних або соціальних цілей» (ФБР, 2006). Ці визначення включають різні елементи, також присутні в багатьох академічних концепціях тероризму (у 1983 році Шмід і Jongman (1988) нарахував 109). У 1948 році Хардман описав тероризм як «термін, що використовується для опису методу або теорії, що лежить в основі методу, за допомогою якого організована група чи партія прагне досягти своїх загальноновизнаних цілей головним чином шляхом систематичного використання насильства» (Hardman, 1948, стор. 575). Міжнародна енциклопедія соціальних і поведінкових наук

описує це як «систематичне використання або загрозу насильства, щоб передати політичне повідомлення, а не перемогти військові сили супротивника» (Crenshaw, 2001, р. 15604). Це визначення описує як додаткові характеристики тероризму той факт, що часто обираються символічні цілі, що ширша аудиторія стає жертвою тероризму і що він є «зброєю слабких» (Scott, 1985). Багато концептуалізацій тероризму стверджують, що він передбачає надзвичайне насильство: «[тероризм, WS] лежить за межами норм насильницької політичної агітації, прийнятих даним суспільством» (Thornton, 1964, р. 76). Терористи часто змушені вдаватися до форм насильства, які, за словами Тіллі, «виходять за межі форм політичної боротьби, що діє в рамках певного поточного режиму» (Tilly, 2004, с. 5). Саме це надає тероризму, на відміну від інших форм (політичного насильства), його «войовничий характер» (Black, 2004, р. 17). Це не означає, що тероризм не є політичною формою дій (Hoffman, 1998). Надзвичайне насильство, пов'язане з тероризмом, — це насильство, яке порушує норми насильства. Це означає, що терористи готові вдатися до того, на що більшість людей не наважиться, наприклад, до терактів смертників (Бодрійяр, 2002).

Тому багато концептуалізацій тероризму сходяться на думці про те, що він передбачає навмисне, політично чи ідеологічно мотивоване (наприклад, Креншоу Хатчінсон, 1972; Лакер, 1987; Дрейк, 1998; Хоффман, 1998) крайнє насильство (наприклад, Торнтон, 1964; Креншоу, 2001; Tilly, 2004) проти цивільних осіб (наприклад, Stern, 2003; Black, 2004; Rodin, 2004) або символічних цілей (наприклад, Crenshaw, 2001) певною організацією, яка прагне вплинути на деякі держави шляхом залякування аудиторія (наприклад, Gibbs, 1989; Crenshaw, 2001; Stern, 2003; Primoratz, 2004). Ці характеристики добре узагальнено в Ендерса та Сендлера (2002, стор. 145–146).

1.5 Тракткування тероризму як філософського поняття на базі Євросоюзу та інших установ

Філософи звикли задавати питання у, здавалось би, найочевидніших ситуаціях, про те, що таке тероризм сьогодні.

Тероризм міжнародний. Командування та управління терористичними групами, вербування, навчання, активні операції та цільова аудиторія можуть знаходитися в різних країнах, тому контртерористичні заходи не будуть ефективними, якщо всі країни не співпрацюватимуть, погоджуючись із характеристиками терористичних груп та їх діяльності. Угода про спільне визначення стане кроком до універсальної співпраці у запобіганні тероризму. ООН безуспішно намагалася досягти загальної згоди після різанини на Мюнхенській Олімпіаді 1972 року. Деякі країни, особливо в Африці, Азії та на Близькому Сході, не бажали клеймити групи терористами, якщо вони симпатизували їхнім цілям, через принизливі аспекти ярлика. Захід також співчував групам, які вчинили терористичну діяльність. Адміністрація Рейгана підтримувала нікарагуанські контра, а Захід підтримував Африканський національний конгрес у Південній Африці в середині 1980-х років, коли їхні дії були терористичними. Універсальне визначення визначатиме тероризм незалежно від цілей групи. Як заявила Луїза Річардсон «Легітимність чи нелегітимність цілей, які переслідує (група), не має значення для того, чи є група (визначена як) терористична група» і «тому терорист не є борцем за свободу». а терорист не партизан. Терорист є терористом, незалежно від того, чи подобається вам ціль, яку він/вона намагається досягти, незалежно від того, чи подобається вам уряд, який він/вона намагається змінити».

Незважаючи на це, ООН доклала зусиль, щоб дати визначення, прийнятне всіма країнами. У 2001 році вона прийняла Міжнародну конвенцію про боротьбу з бомбовим тероризмом, хоча вони не змогли визначити слово «терорист». Конвенція охоплює лише один дуже маленький аспект тероризму. ООН підготувала проміжний проект визначення у 2001 році. У ньому применшується політичне виправдання та перераховуються акти насильства як тероризм, якщо вони «призводять або можуть призвести до великих економічних втрат, коли мета поведінки за своєю природою або контексті, полягає в тому, щоб залякати населення або змусити уряд чи міжнародну організацію вчинити чи утриматися від вчинення будь-яких дій».

У 2007 році вони переходили до консенсусного академічного визначення. 1 грудня 2010 року Голова Виконавчого директорату Контртерористичного комітету ООН заявив, що «той факт, що не існує універсального визначення тероризму, представляє проблему»

Бадей, як цитує Уайт погодився, що «нації заважають нездатності визначити та криміналізувати тероризм», і це залишається проблемою для досягнення транснаціональної боротьби з тероризмом.

Дослідники та тероризму бажають інтелектуальної дисципліни визначення, щоб дозволити зосередитися на певній темі. Це полегшить спілкування між дослідниками, їхніми організаціями та їхній внесок у заходи боротьби з тероризмом суспільства, якщо вони використовують спільну мову та визначення. Більшість академічних визначень наголошують на поєднанні насильства, політики, соціології та психології. Включається загроза насильства, а також фактичне насильство.

Торе Бйорго стверджує, що «тероризм — це набір методів боротьби, а не ідентифікована ідеологія чи рух, і передбачає навмисне застосування насильства проти (в першу чергу) некомбатантів з метою досягнення психологічного ефекту страху на інших, ніж на самих. безпосередні цілі».

Фернандо Рейнарес розрізняє три риси, які визначають тероризм для цілей академічного дослідження. По-перше, це акт насильства, який викликає широко поширені непропорційні емоційні реакції, такі як страх і тривога, які можуть вплинути на ставлення та поведінку. По-друге, насильство є системним і досить непередбачуваним і зазвичай спрямоване проти символічних цілей. По-третє, насильство передає повідомлення та погрози з метою спілкування та отримання соціального контролю.

Важливо провести розмежування між методами і засобами терористичних дій. Тероризм, з одного боку, є способом досягнення політичних цілей, частиною загальної стратегії; з іншого боку, сам тероризм часто ототожнюється з конкретними методами насильства. Це змішання можна пояснити через концепцію знака Р. Барта, де ми можемо зосередитися або на означаючому — фізичному акті насильства з жертвами та матеріальними

втратами, або на означуваному — системі взаємодій, пов'язаних із терором [41, с. 2].

У цьому пункті ми коротко висвітлимо чотири суперечливі теорії про справедливість у війні (звичайно, їх більше; ці конкретні теорії використовуються для прикладу), щоб показати зв'язок між філософією історії та політичною філософією.

1. Реалізм. З реалістичної точки зору війна є необхідним засобом для збереження влади. З цієї точки зору в принципі немає обмежень для здійснення влади. Швидше, обмеження, які ми можемо накласти на себе під час ведення війни, є просто засобом, призначеним для збереження влади під час конфлікту та під час наступного миру. Ця перспектива впливає з аналізу історії, який наголошує на злеті та падінні тих, хто має владу. Це аналіз, який Макіавеллі, наприклад, зробив і в «Князі», і в «Беседах».

Макіавеллівський аналіз історії вказує на те, що на війні можна пожертвувати принципами.

Справа в тому, що мета війни — зберегти владу і спосіб життя проти тих, хто прагне підірвати владу і знищити цей спосіб життя. Мета самозбереження витісняє всі інші проблеми. З цієї точки зору тероризм може бути виправданий у боротьбі проти політичної влади, яка розглядається як загроза способу життя людини. Так само, як необмежена війна проти тероризму може бути виправдана як спроба іншої сторони зберегти владу та свій спосіб життя.

Історія рясніє випадками тероризму, застосовуваного окремими особами, фракціями та навіть державами. Історія (за таким тлумаченням) далі показує нам, що застосування сили та насильства відбувається час від часу

необхідні тим, хто при владі, щоб зберегти владу і свій спосіб життя. Як ми побачимо, ця готовність ігнорувати принцип справедливості через турботу про самозбереження переслідує дискусію Роулза про найвищий надзвичайний виняток.

2. Християнство. З християнської точки зору війна є частиною есхатологічної боротьби між добром і злом. З цієї точки зору, людина веде війну з любові, яка хоче захистити інших від страждань. Під час війни християнин

зобов'язаний стримувати себе згідно з моральними принципами, а війна розпочинається з метою припинення конфлікту та забезпечення миру.

Війна — це нещасна необхідність, враховуючи той факт, що в цьому світі немає миру. Ця перспектива має сенс, якщо її розуміти в рамках християнської філософії історії, яка відрізняє місто людини від міста Бога. З християнської точки зору історія людства — це боротьба між добром і злом, причому кінець самої історії розуміється в світлі останньої кульмінаційної битви Армагедону. Якщо ворог злий, проти нього можна боротися. Дійсно, як підсумовує Августин у «Місті Божому», завершенням історії є останній суд, під час якого зло буде покарано, а добрі (ті, хто бореться зі злом) отримають остаточний вічний спокій. У межах такого розуміння війни та справедливості на війні тероризм, імовірно, не буде виправданим, оскільки він не має на меті досягнення миру. Хоча Августин визнає, що бунтівники та бандити порушують мир, щоб досягти іншого типу миру, який вони самі вибрали, це порушення миру є злочестивістю, оскільки воно викликає гордість.

З цієї точки зору, яка прямо засуджує Макіавеллі, було б виправдано вести війну проти тих, хто порушує мир тероризмом. Однак ця війна має вестись згідно з принципами справедливості та обмежуватися християнською метою миру.

3. Кант. З ліберальної точки зору Канта війни слід уникати, хоча вона є необхідною складовою розвитку історії. Кант каже, що «природа вибрала війну як засіб» для досягнення своїх цілей.

Ці цілі включають розділення людей, щоб вони могли диверсифікуватися та розширюватися, а також спонукати нас разом, щоб сформувати нації та держави. Зрештою це призводить до розвитку республіканізму та прагнення до вічного миру. Таким чином, Кант перераховує статті вічного миру, які включають основну ідею стриманості та справедливості під час війни. Примітною є його 6-та стаття, в якій говориться, що акти «ворожості», такі як використання вбивць і отруйників, повинні бути заборонені, оскільки вони підривають взаємну довіру, необхідну для майбутнього миру.

Це вказує на те, що тероризм буде заборонений, а також те, що Кант називає «війною на знищення», яка може завершитися лише на «великому кладовищі людської раси». Філософія історії Канта та його політична філософія, таким чином, виходять за межі війни та засуджують такі види діяльності, як тероризм і геноцид, які унеможливляють придатний для життя мир.

4. Гегель. З точки зору Гегеля, війна була необхідним рухом духу в міру її розвитку. Війна була результатом внутрішніх конфліктів, оскільки вона намагалася актуалізувати ідею, що «всі вільні» в історії. Однак тепер, коли сучасна ідея свободи перемогла, Гегель стверджує, що існують певні межі війни, які накладаються ідеєю свободи. Тепер, коли держави визнають одна одну як законних представників свого народу, «війна — це те, чому має прийти кінець».

Гегель робить висновок, що «відповідно війна тягне за собою визначення міжнародного права, що воно повинно зберігати можливість миру, так що, наприклад, слід поважати послів і ні в якому разі не можна вести війну як проти внутрішніх установ, так і проти особистого і сімейного миру». життя, або на приватних осіб». Таким чином, Гегель засудив би тероризм, оскільки війна є політичним механізмом вирішення суперечок між державами. Філософія історії Гегеля стверджує, що ідея права розвинулась у взаємодії між інституційними втіленнями цієї ідеї. Таким чином, терористи (які не є представниками законних інституційних органів) є поза законом.

Держави представлені арміями, які є відповідними суб'єктами для ведення війни. Крім того, війна має керуватися принципами, які випливають із сучасної ідеї права, включаючи повагу до власності та життя некомбатантів. Тероризм порушує ці ідеї права та відходить від законних інституційних втілень духу. Це слід вважати злочинною діяльністю і підлягати покаранню.

Поряд із антигуманізмом, важливою складовою терористичної філософії є ідея смерті. Смерть, без сумніву, є центральним елементом тероризму, включаючи як смерть інших, так і власну. Історичні дослідження показують, що багато терористів минулого мали психічні відхилення, і їх участь у тероризмі часто пояснюється потягом до смерті. Окрім цього, релігійні мотиви грають

значну роль: християнство, наприклад, засуджує самогубство, тоді як в ісламі ідея смерті шахіда часто розглядається як шлях до раю [43].

Як бачимо, тероризм є складним і багатоаспектним явищем, яке важко піддається однозначній інтерпретації як у політичному, так і в філософському контексті. Європейський Союз, як потужна політична і економічна організація, відіграє ключову роль у протидії тероризму, базуючись на міжнародних правових актах, а також створюючи власну нормативну базу для боротьби з цією загрозою. Проте філософський аспект тероризму, зокрема питання легітимності насильства та етичних наслідків терористичних дій, залишається значним предметом обговорення у світовій науковій та політичній спільноті.

Для перекриття світових фінансових потоків, спрямованих на підтримку терористів, прийнята Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, від 9 грудня 1999 р.

Окрім універсальних міжнародних договорів, що мають на меті боротьбу з тероризмом в загальному, існує безліч угод, що створюють міжнародно-правову основу для боротьби з тероризмом в специфічних сферах або територіях.

Можливість використання терористами ядерного матеріалу є величезною небезпекою. Для запобігання такому ризику існує ряд міжнародно-правових документів та угод:

– Конвенція ООН про фізичний захист ядерного матеріалу, від 3 березня 1980 р.;

– Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму, від 14 вересня 2005 р. [37, с. 451]

Враховуючи вищезгадане, можна зробити проміжний висновок про те, що міжнародне співтовариство активно займається боротьбою з тероризмом. Наразі існує близько півтора десятка універсальних міжнародно-правових документів, які формують правову основу для діяльності держав, міжнародних організацій та інших суб'єктів міжнародного права в цій сфері, відзначаючи важливість та серйозність боротьби з однією з найбільших загроз цивілізації [37, с. 454].

Варто також звернути увагу на те, що в нормативних актах Євросоюзу тероризм визначається як злочин проти мирного населення, національних

інституцій і міжнародної безпеки. Він сприймається як акт насильства, що має політичну мету та спрямований на залякування урядів або міжнародних організацій [44]. Однак, філософський підхід до трактування тероризму вимагає погляду на це явище не тільки з позиції законодавства, а й стосовно моральних та етичних норм, що впливають на формування суспільної думки.

Тероризм у філософському сенсі може розглядатися як форма комунікації через насильство, що часто використовується як засіб впливу на владні структури або для висловлення незгоди із суспільними нормами. Такі погляди базуються на підходах філософів, які вивчають питання насильства та його використання як інструменту досягнення політичних цілей. Відповідно до цього, тероризм постає як спосіб вираження вимог від імені тих, хто відчуває себе позбавленим іншого засобу впливу на систему.

Європейський Союз, як і більшість міжнародних організацій, базується на аналітиці тероризму, зокрема на позиції про абсолютну неприпустимість насильства для досягнення політичних цілей. Проте ця позиція стикається з дилемами, коли мова йде про боротьбу за самовизначення або звільнення від тиранії. З філософського погляду, таке питання розглядається крізь призму справедливості, свободи та рівності.

На міжнародній арені ООН, НАТО та інші організації також розглядають тероризм як виклик глобальній безпеці, однак у філософії завжди залишається невирішеним питання, чи можна будь-яке насильство виправдати в умовах радикальної несправедливості. Відмінність між тероризмом та іншими формами збройної боротьби часто полягає в моральній оцінці мотивів і методів, які використовуються, а також у легітимності насильницьких дій з погляду прав людини [44].

Отже, сучасний тероризм є складним явищем, яке не тільки глобально поширене та невловиме, але й має глибокий психологічний вплив, що відрізняє його від традиційної війни через свою здатність викликати масовий страх і невпевненість. Він представляє собою форму антигуманізму, де насильство стає способом досягнення політичних цілей, і може розглядатися як частина глибинного філософського конфлікту між добром і злом. Поряд із сучасними

міжнародними правовими документами, що регулюють боротьбу з тероризмом на різних фронтах, важливо враховувати філософські особливості, зокрема моральну і етичну сторону насильства, щоб ефективно реагувати на цю глобальну загрозу. Міжнародне співтовариство активно бореться з тероризмом через численні правові документи.

Висновки до розділу 1

Концепт, як елемент мислення та культури, є ключовим для дослідження мови, оскільки відображає як індивідуальні, так і колективні світогляди. Лінгвокогнітивний і лінгвокультурний підходи дозволяють чітко визначити його роль у формуванні свідомості людини та культурних моделей. Отже, концепти слугують універсальними складниками знань, що допомагають глибше зрозуміти процеси мислення та культури, що лежать в основі мовної практики.

Мовна картина світу є важливим аспектом лінгвістичних досліджень, який відображає унікальні риси національного та культурного світобачення, однак цей термін залишається багатозначним та викликає різні інтерпретації серед науковців. Попри глибоке дослідження цього явища в різних галузях, його межі та точні визначення залишаються невизначеними. Хоча концептуальна та мовна картини світу пов'язані, вони суттєво різняться: перша фокусується на передачі знань через поняття, тоді як друга використовує мовні одиниці.

Концептуальна картина охоплює ширший спектр мисленнєвих процесів, а мовна передає культурні особливості через мовні форми.

Визначення поняття концепту варіюється в залежності від дисциплінарного підходу: лінгвокультурологи акцентують на його етнокультурних аспектах, а когнітивні лінгвісти зосереджуються на ментальних процесах. Найбільш ефективним є інтегративний підхід, який сприймає концепт як складний феномен, що поєднує когнітивні, культурні та мовні компоненти, служачи основною одиницею людської свідомості та пам'яті.

Тероризм нині вивчається не лише як політичний чи соціальний феномен, але й як важлива тема лінгвістичних досліджень. Дослідження його представлення в медіа та політичних промовах демонструє те, як мовні засоби формують сприйняття тероризму, зокрема через концептуальні метафори та зміну термінології в контексті глобальних подій.

Сучасний тероризм є складним явищем, яке має не лише глобальний масштаб, але й глибокий психологічний вплив, відрізняючись від традиційних конфліктів завдяки здатності вселяти масовий страх і невпевненість. Тероризм – форма антигуманізму, де насильство використовують для досягнення політичних цілей, і вона може бути розглянута як прояв філософського конфлікту між добром і злом. Разом з міжнародними правовими документами, що регулюють боротьбу з тероризмом, необхідно враховувати і філософські аспекти, включаючи моральні та етичні питання, для ефективної протидії цій глобальній загрозі.

РОЗДІЛ 2

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА» НА МАТЕРІАЛІ СТАТЕЙ “BBC” ТА “CNN” (лексикографічне відображення термінів)

2.1 Методологія проведення/етапи дослідження

До аналізу текстуальних і структурних особливостей вербалізації концепту «терористична загроза» на матеріалі статей BBC та CNN застосовано мультидисциплінарний підхід. Аналіз загалом належить до аналізу даних із використанням лінгвістичних інструментів корпусу для відбору та підготовки даних. Кількісні інструменти корпусної лінгвістики забезпечують відбір корпусних змінних, у цьому дослідженні пов'язаних з концептом «терористична загроза».

Аналіз даних у цьому дослідженні зосереджувався на способах вербалізації концепту «терористична загроза» на матеріалі статей BBC та CNN. Цю вербалізацію було досліджено шляхом аналізу стратегій пояснення, визначених Кальсамілья та ван Дейком (2004). Також було звернуто увагу на появу

потенційних суб-пояснювальних стратегій і структур (Candel, 1994; Ciapuscio, 2003; Laurian, 1984).

Перш за все, пропонуємо розглянути найбільш популярні суб'єктивні судження, що стосуються терористичної загрози у статтях BBC та CNN:

(1) Тероризм – це те, як ви його сприймаєте, тому що сприйняття призводить до вашої реакції на нього.

(2) Тероризм – це те, що викликає емоційну реакцію, яка дозволяє людям раціоналізувати авторизацію.

(3) Тероризм завжди був тим, що ми в світі розвідки називали б прикриттям для дій.

(4) Я маю на увазі, що терор – це форма психічного розладу.

Мас медіа мали надати орієнтоване на реципієнта пояснення значення тероризму. Однак у прикладі 1 значення тероризму є невизначеним і неясним. Це залишається на сприйняття та знання аудиторії. Тероризм - це те, як ви його сприймаєте..., що означає, що тероризм настільки ж відмінний, як і сприйняття людей. Ймовірно, у прикладі 2 тероризм є частиною кількох невідомих емоційних реакцій на дозволи. Тероризм — це щось, що провокує емоційну реакцію. Можуть бути абсолютно різні реакції, які демонструють позитивні чи негативні емоції з точки зору протероризму чи боротьби з тероризмом.

У прикладі 3 для визначення тероризму використовується спеціальний термін прикриття. В Законах про національну безпеку США прихована дія використовується для позначення прихованої діяльності уряду з метою впливу на політичну, військову та економічну ситуацію за кордоном (Johnson and Wirtz, 2008). Цей термін може бути невідомий більшості аудиторії, яка, у свою чергу, не розуміє тероризм як приховану дію/приховану діяльність. У прикладі 4, знову ж таки, для визначення тероризму використовується спеціальний термін *mental bug*. Цей термін відноситься до негативних психологічних станів (Goddard and Shazo, 2012), і знання аудиторією цього значення є відносно непередбаченим.

Визначення та описи з явним представленням тероризму були нечастими, розглянемо приклад 5:

(5) Тероризм — це, по суті, взяти невинного незнайомця і ставитися до нього як до ворога, якого ви вбиваєте, щоб викликати страх.

У прикладі 5 повсякденні слова використовуються для визначення тероризму як позбавлення життя невинних людей. Аудиторія зазвичай розуміє, що означає ця дія. Використання загальних слів ламає бар'єри між мовцями та слухачами (Скотто Ді Карло, 2014) і, водночас, підтверджує твердження, що формальні визначення є «частиною академічної культури» (Kurland and Snow 1997, 603).), де вони формують академічні навички пояснювати соціальні проблеми.

У інших статтях видань медіа посилалися на типи тероризму, включаючи, наприклад, типи терористичних актів (приклад 6), інструменти для нападу (приклад 7) і цільові території (приклад 8):

(6) Тероризм є знаковим прикладом, він включає такі речі, як торговці людьми та наркоторговці.

(7) Один ядерний інцидент чи біотерористичний акт чи щось подібне змінило б ці цифри.

(8) За останні 30-40 років близько 500 американців загинули від тероризму.

Досить часто у статтях видань було використано жаргон, щоб переформулювати знання про тероризм, підкреслюючи визначення за допомогою лексичних засобів, таких як прислівники, наприклад:

(9) Тероризм насправді працює, щоб налякати нас, і чи є спосіб, яким ми можемо протидіяти цьому?

Використання прислівника фактично в прикладі 9 є лексичним засобом повернути певну увагу до терористичних актів і зробити їх особливо помітними (Torrence, 2013). Це узгоджується з інформаційною структурою розміщення тероризму в позиції предмета (теми), щоб пояснити, що таке тероризм (Frey 2010).

Були зроблені різні спроби розмежувати типи терористичної діяльності. Однак важливо пам'ятати, що існує багато видів терористичних рухів, і жодна теорія не може охопити їх усіх. Не тільки цілі, учасники, переконання та ресурси груп, які займаються тероризмом, надзвичайно різноманітні, але й політичний

контекст їхніх кампаній. Одна популярна типологія виділяє три широкі класи тероризму: революційний, субреволюційний і істеблішмент. Хоча цю типологію критикували як невичерпну, вона забезпечує корисну основу для розуміння та оцінки терористичної діяльності.

Революційний тероризм є, мабуть, найпоширенішою формою. Практики цього типу тероризму прагнуть повного скасування політичної системи та заміни її новими структурами. Сучасні приклади такої діяльності включають кампанії італійських Червоних Бригад, Фракції Червоної Армії Німеччини (Baader-Meinhof Gang), баскської сепаратистської групи ЕТА, перуанського Сяючого шляху (Sendero Luminoso) та ІДІЛ (Ісламська держава в Іраку та Левант; також відомий як Ісламська держава в Іраку та Сирії [ІДІЛ]). Дореволюційний тероризм менш поширений. Він використовується не для повалення існуючого режиму, а для зміни існуючої соціально-політичної структури. Оскільки ця модифікація часто здійснюється через загрозу повалення існуючого режиму, субреволюційні групи дещо важче ідентифікувати. Приклад можна побачити в АНК і його кампанії за припинення апартеїду в Південній Африці.

Істеблішментський тероризм, який часто називають державним або фінансованим державою тероризмом, використовується урядами — або частіше фракціями всередині уряду — проти громадян цього уряду, проти фракцій всередині уряду або проти іноземних урядів чи груп. Цей тип тероризму дуже поширений, але його важко ідентифікувати, головним чином через те, що державна підтримка завжди є таємною. Радянський Союз та його союзники нібито брали участь у широкій підтримці міжнародного тероризму під час холодної війни; у 1980-х Сполучені Штати підтримували повстанські групи в Африці, які нібито брали участь у терористичних актах, такі як УНІТА (Національний союз за повну незалежність Анголи); і різні мусульманські країни (наприклад, Іран і Сирія) нібито надавали матеріально-технічну та фінансову допомогу ісламським революційним групам, які брали участь у кампаніях проти Ізраїлю, Сполучених Штатів і деяких мусульманських країн наприкінці 20-го та на початку 21-го століть.

Військові диктатури в Бразилії (1964–85), Чилі (1973–90) та Аргентині (1976–83) вчинили акти державного тероризму проти власного населення. Жорстокі поліцейські держави Йосипа Сталіна в Радянському Союзі та Саддама Хусейна в Іраку є прикладами країн, у яких один орган влади — часто або виконавча гілка влади, або розвідка — займався широкомасштабним терором не лише проти населення, а й проти інших органи влади, в тому числі військові.

Стійким елементом усіх форм установчого тероризму, на відміну від недержавного тероризму, є секретність. Держави незмінно прагнуть заперечити свою активну співучасть у таких діях, щоб уникнути міжнародного осуду та уникнути політичної та військової відплати з боку тих, на кого вони спрямовані.

Терор практикувався державними та недержавними акторами протягом всієї історії та по всьому світу. Давньогрецький історик Ксенофонт (бл. 431–бл. 350 р. до н. е.) писав про ефективність психологічної війни проти ворожого населення. Римські імператори, такі як Тіберій (правління 14–37 рр. н. е.) і Калігула (правління 37–41 рр. н. е.), використовували вигнання, експропріацію майна та страту як засоби, щоб перешкодити опозиції їх правлінню.

Однак найбільш часто згадуваним прикладом раннього терору є діяльність єврейських зелотів, часто відомих як Сікарії (на івриті: «Кинджали»), які брали участь у частих жорстоких нападах на співвітчизників-євреїв, підозрюваних у змові з римською владою. Подібним чином використання терору відкрито пропагував Робесп'єр під час Французької революції, а іспанська інквізиція використовувала довільні арешти, тортури та страти, щоб покарати те, що вона вважала релігійною ересю. Після громадянської війни в США (1861–65) зухвалі південці сформували Ку-клукс-клан, щоб залякати прихильників Реконструкції (1865–77) і щойно звільнених колишніх рабів. У другій половині 19-го століття терор був прийнятий у Західній Європі, Росії та Сполучених Штатах прихильниками анархізму, які вважали, що найкращим способом здійснити революційні політичні та соціальні зміни є вбивство осіб, які займають владні позиції. З 1865 по 1905 роки ряд королів, президентів, прем'єр-міністрів та інших урядовців були вбиті анархістськими рушницями або бомбами.

У 20 столітті відбулися великі зміни у використанні та практиці терору. Це стало візитною карткою низки політичних рухів, що простягаються від крайнього правого до крайнього лівого політичного спектру. Технологічні досягнення, такі як автоматична зброя та компактна вибухівка з електричним підривом, дали терористам нову мобільність і смертоносність, а зростання авіаперельотів надав нові методи та можливості. Тероризм був фактично офіційною політикою в тоталітарних державах, таких як нацистська Німеччина за Адольфа Гітлера та Радянський Союз за Сталіна. У цих державах арешти, ув'язнення, тортури та страти здійснювалися без правового керівництва чи обмежень, щоб створити атмосферу страху та заохотити дотримуватись національної ідеології та проголошених економічних, соціальних і політичних цілей держави.

Терор використовувався однією або обома сторонами в антиколоніальних конфліктах (наприклад, між Ірландією та Сполученим Королівством, між Алжиром і Францією, а також між В'єтнамом і Францією та Сполученими Штатами), у суперечках між різними національними групами за володіння спірною територією. на батьківщині (наприклад, між палестинцями та ізраїльтянами), у конфліктах між різними релігійними конфесіями (наприклад, між римо-католиками та протестантами в Північній Ірландії), а також у внутрішніх конфліктах між революційними силами та встановленими урядами (наприклад, у державах-наступниках колишня Югославія, Індонезія, Філіппіни, Нікарагуа, Сальвадор і Перу). Наприкінці 20-го та на початку 21-го століть деякі з найбільш екстремальних і деструктивних організацій, які займалися тероризмом, мали фундаменталістську релігійну ідеологію (наприклад, ХАМАС і Аль-Каїда). Деякі групи, у тому числі «Тигри визволення Таміл-Іламу» та «Хамас», застосували тактику терактів-смертників, коли злочинці намагалися знищити важливу економічну, військову, політичну чи символічну ціль, підірвавши бомбу проти себе. У другій половині 20-го століття найвидатнішими групами, які використовували терористичну тактику, були Фракція Червоної Армії, Японська Червона Армія, Червоні Бригади, пуерториканська FALN, ФАТХ та інші групи, пов'язані з Організацією визволення Палестини (ОВП),

Сяючий шлях і Тигри звільнення. Найвидатнішими групами на початку 21 століття були Аль-Каїда, повстанський рух Талібан в Афганістані та ІДІЛ.

Наприкінці 20-го століття Сполучені Штати постраждали від кількох актів терористичного насильства з боку пуерторіканських націоналістів (таких як FALN), груп проти абортів та іноземних організацій. У 1990-х роках сталися одні з найбільш смертоносних атак на американській території, включаючи вибух у Всесвітньому торговому центрі в Нью-Йорку в 1993 році та вибух в Оклахома-Сіті через два роки, в результаті якого загинуло 168 людей. Крім того, було скоєно кілька великих терористичних атак на об'єкти уряду США за кордоном, включаючи військові бази в Саудівській Аравії (1996) і посольства США в Кенії та Танзанії (1998). У 2000 році вибух, спровокований терористами-смертниками, спричинив загибель 17 моряків на борту корабля ВМС США USS Cole в єменському порту Аден.

Одними із найбільш смертоносних терористичних ударів на сьогодні були напади 11 вересня (2001), під час яких терористи-смертники, пов'язані з Аль-Каїдою, викрали чотири комерційні літаки, врізавшись два з них у вежі-близнюки комплексу Всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку, а третій – у будівлю Пентагону поблизу Вашингтона, округ Колумбія; четвертий літак розбився поблизу Пітсбурга, штат Пенсільванія. Аварії знищили більшу частину комплексу Всесвітнього торгового центру та велику частину однієї сторони Пентагону та вбили понад 3000 людей.

Тероризм, відтак, є постійною рисою політичного життя. Ще до терактів 11 вересня існувало широке занепокоєння, що терористи можуть збільшити свою руйнівну силу до значно більших масштабів, використовуючи зброю масового знищення, включно з ядерною, біологічною чи хімічною зброєю, як це зробив японський культ кінця світу АУМ Сінрікьо, який випустив нервово-паралітичний газ у метро Токіо в 1995 році. Ці побоювання посилилися після 11 вересня, коли ряд листів, заражених сибіркою, було доставлено політичним лідерам і журналістам у Сполучених Штатах, що призвело до кількох смертей. Президент США Джордж У. Буш зробив широку «війну з тероризмом» центром зовнішньої політики США на початку 21 століття.

Під час вторгнення та окупації української землі з 2014 року Росія вчинила багато терористичних актів. Ця країна винна у масових вбивствах, широкомасштабному руйнуванні цивільної власності, масовому викраденні, включаючи викрадення дітей у системному масштабі, зґвалтуванні, тортурах і руйнуванні навколишнього середовища. Це доводить, що Росія є державою-спонсором тероризму, а отже, терористичною державою.

На Львівщині, на перший погляд «безпечній території» України, відбулося руйнування школи, де навчалося 1200 школярів. На щастя, теракт стався під час шкільних канікул, тож ніхто не загинув, але школа все ще зруйнована, а втрачені місяці навчання цих дітей уже неможливо компенсувати.

У Київській області зруйновані сотні житлових будинків та шкільних майданчиків, націлені російськими ракетами, що спричинило вбивство багатьох людей. Це було навмисне націлювання на мирне українське населення з метою спроби залякати український народ до покори.

Багатьох дітей утримували та катували в неймовірно тісних умовах, не їли, не пили, не мали ліків, світла тощо. У багатьох виникли проблеми з очима. Російські солдати відмовлялися відпускати людей і не дозволяли приносити речі. Мертві тіла лежали у тій же тісній кімнаті, що й усі інші, цілими днями. Зрештою українські сили звільнили Ягідне та звільнили жителів. Вони стали свідками зруйнованого села та пограбованих будинків. 27 днів жителі села переживали варварство і земне пекло, яке Росія хоче насадити на всю Україну. Немає іншого способу описати те, що, на нашу думку, є тероризмом, закликаючи уряд Великобританії визнати Росію державою-спонсором тероризму.

Російський тероризм триває і зараз. Майже щогодини кожного дня відбувається російська терористична атака як на окупованих, так і на неокупованих частинах України, що включає тероризм у багатьох формах, таких як масові вбивства, викрадення дітей, зґвалтування, тортури та екоцид. Йдеться про навмисне створення небезпеки для життя українців, їхнє здоров'я та безпеку з метою зробити їхнє життя нестерпним шляхом невибіркового нападу на мирне українське населення, його майно та землю.

З початку повномасштабного вторгнення, згідно з даними українського уряду, станом на 13 жовтня 2024 року щонайменше 10 582 українських цивільних було вбито, 19 875 цивільних осіб поранено, 528 дітей убито, 167 200 цивільних будівель зруйновано та зареєстровано 126 037 військових злочинів. Фактичні цифри можуть бути значно вищими, оскільки інформація з багатьох місць, де тривають інтенсивні бойові дії, поки що недоступна чи підтверджена.

Дії, конкретно визначені урядом Великобританії як тероризм в Законі про тероризм 2000 року, включають:

- Серйозне насильство над людьми;
- Серйозні пошкодження майна;
- Створення небезпеки для життя людини (крім особи, яка вчиняє дії);
- Створення серйозного ризику для здоров'я чи безпеки населення або його частини.

Законодавство стверджує, що «використання або погроза також має здійснюватися з метою просування політичних, релігійних, расових чи ідеологічних причин». Дії Росії в Україні з 2014 року, пов'язані з масовими нападами на мирне населення України, є державним тероризмом. Терористичні акти інспіровані ідеологічними зобов'язаннями Кремля через російський імперіалізм знищити незалежність України та підпорядкувати її Росії через тероризацію українського цивільного населення. Дійсно, у своїй промові незадовго до повномасштабного вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року Путін прямо заперечував, що «Україна коли-небудь мала «справжню державність» і що країна була невід'ємною частиною «власної історії, культури, духовного простору Росії». Важливо, що законодавство визнає тероризм за межами Великобританії та державний тероризм.

На відміну від США, Великобританія наразі не має механізму визначення країни державою-спонсором тероризму. Це не означає, що Сполучене Королівство не може запровадити законодавство, яке дало б змогу визнати країну державою-спонсором тероризму. Крім того, у вересні 2023 року Великобританія визнала групу Вагнера терористичною організацією. Ця

підконтрольна російській державі організація найманців вчинила варварські дії в Україні від імені російської держави та щонайменше в шести інших африканських країнах, включаючи Малі, Лівію, Судан і Центральноафриканську Республіку. Після смерті Євгена Пригожина, коли бійці Вагнера були включені в командний склад російської армії та перейменовані в Африканський корпус, він повністю діє як терористична зброя російської держави. Держава, яка чинить тероризм на громадянах України.

Відтак, уряд Великої Британії заборонив терористичну групу, яка працює безпосередньо на президента ворожої країни, але досі не має механізму, за допомогою якого ця країна може бути визнана державою-спонсором тероризму. Якщо група Вагнера є терористичною організацією, то такою ж є і російська держава, яка через свою армію здійснює тероризм у набагато більших масштабах, ніж група Вагнера в Україні.

У листопаді 2022 року Європарламент прийняв символічну резолюцію про оголошення Росії державою-спонсором тероризму, наслідуючи резолюції парламентів Естонії, Латвії, Литви та Польщі. Однак нам потрібне більше, ніж символіка, і є низка політичних заходів, які, на нашу думку, допоможуть ставитися до Росії як до державного спонсора тероризму та припинити фінансування російського тероризму.

Оголошення Росії державою-спонсором тероризму має супроводжуватися конкретними діями щодо переходу від заморожування російських активів, які перебувають під санкціями, до їх конфіскації в якості компенсації для фінансування відновлення України через спеціальний фонд відновлення України. Після повномасштабного вторгнення Великобританія заморозила російські активи на 18 мільярдів фунтів стерлінгів. Таке необхідне фінансування буде еквівалентно 650 фунтам стерлінгів, які пожертвує кожна домогосподарство Великобританії.

Існує занадто багато лазівок у санкціях проти Росії, які призводять до того, що Росія може продовжувати свою війну тероризму, імперіалізму та окупації. Великобританія, на жаль, відіграє провідну роль в обході санкцій. Як зазначено в дослідженні Центру досліджень енергетики та чистого повітря (CREA),

незважаючи на обмеження цін на сиру нафту, встановлені країнами ЄС/Великої сімки, Росія продовжує успішно поповнювати свій військовий бюджет доходами від викопного палива, покладаючись на західне майно та застраховані нафтові танкери.

У період з березня 2022 року по листопад 2023 року Велика Британія застрахувала судна, що транспортували російську нафту, на суму 120,6 млрд євро. Дослідження CREA показало, що за перші 12 місяців після прийняття ліміту цін на нафту (5 грудня 2022 року) 46,4 мільярда євро російської нафти було перевезено танкерами з використанням британського страхування захисту та відшкодування (P&I). Коротше кажучи, 33% усієї російської нафти (за обсягом) транспортувалося на танкерах, застрахованих у Великій Британії з моменту введення санкцій до початку листопада 2023 року.

Як ключовий гуманітарний і військовий донор для України, уряд Великої Британії спроможний і має моральний обов'язок усунути цю лазівку санкцій. На жаль, уряд поки що не показав жодних ознак усунення цієї лазівки або тиску на британську страхову галузь, щоб вона припинила порушувати санкції таким чином, щоб фінансувати російський тероризм.

Mondelez International є власником шоколадних цукерок Cadbury та багатьох інших відомих міжнародних брендів, таких як Milka, Toblerone та Oreo. Mondelez продовжує керувати трьома заводами в Росії, отримуючи мільярдні доходи та сплачуючи мільйонні корпоративні податки Кремлю. Враховуючи надзвичайну мілітаризацію російської економіки, Mondelez опосередковано фінансує закупівлю ракет і безпілотників, що підживлює російський тероризм. Те, що робить Mondelez, актуальне для Великобританії та її громадян, які переважно підтримують Україну, оскільки Великобританія є одним із найбільших споживчих ринків Mondelez. Багато людей не знають, що за їх улюбленою плиткою шоколаду стоїть американський снековий гігант, який допомагає підживлювати російський тероризм в Україні.

Уряд Великобританії міг би зробити більше, щоб перешкоджати бізнесу, який працює в Росії. Наприкінці лютого 2024 року Державний департамент США видав вказівки для американських компаній про те, що продовження ведення

бізнесу в Росії та на окупованих Росією частинах України «становить серйозні юридичні, фінансові та репутаційні ризики».

Згідно з власним урядовим визначенням тероризму та законодавством, Росія є винною у державному тероризмі. Саме тому Британські друзі України закликають уряд Великобританії стати першою країною G7, яка визнала Росію державою-спонсором тероризму, а парламент Великої Британії чинити тиск на уряд Великої Британії, щоб він зробив це, проголосувавши за визнання Росії державою-спонсором тероризму.

Поряд із такими заходами, як конфіскація російських активів, вказівки проти компаній, які працюють у Росії, та усунення лазівок у санкціях, увесь світ має визнати Росію терористичною державою, змусити її заплатити за свій тероризм і забезпечити, щоб Великобританія не відігравала жодної ролі у фінансуванні російського тероризму.

2.2 Аналіз ключових слів/термінів

Відносно мало уваги приділяється ролі ЗМІ в дослідженнях тероризму. Епоха глобалізації характеризується появою глобальних потоків інформації, що наближають віддалені місця. Таким чином, засоби масової інформації мають можливість поширювати та спільно виробляти дискурси ідентифікації, викриття та витривалості та перемоги у великих частинах світу.

Відтак, засоби масової інформації є обов'язковою умовою «глобального тероризму». Хоча Мішель Вівьорка стверджував, що між засобами масової інформації та тероризмом може існувати байдужість (Wieviorka, 1988), процес розгортання тероризму сьогодні обов'язково включає висвітлення в ЗМІ, і дуже сумнівно, до якої міри неопосередковане насильство може стати тероризмом.

Без можливого всесвітнього поширення згаданих дискурсів жоден тероризм не можна вважати «глобальним» (за винятком юридичних визначень, які передбачають багатонаціональний характер терористичної групи). Ми живемо в час, коли навіть Бін Ладен слухає радіо новин із Вашингтона, щоб почути про запланований ним напад (Бернштейн, 2002, стор. 10). Висвітлення в

засобах масової інформації терактів, таких як у Нью-Йорку, Вашингтоні та Мадриді, має багато причин. Два з них актуальні тут у контексті посилення подій. По-перше, медіа функціонують відповідно до логіки конкуренції, яка їх обумовлює створювати новини та репортажі, яких немає в інших ЗМІ чи мережах, таким чином змушуючи ці інші ЗМІ копіювати їх.

П'єр Бурдьє (1998) проаналізував, що конкуренція має гомогенізуючий ефект у ЗМІ. Бурдьє зазначає, як ця логіка веде до виробництва «омнібусних фактів», включаючи дуже емоційно заряджені звіти, з якими якомога більша публіка здатна ідентифікувати себе (Bourdieu, 1998). Тероризм на західній землі, звичайно, є однією з таких тем, до якої легко залучитися особисто. Розгортання тероризму, таким чином, процвітає частково завдяки логіці конкуренції, яка є двигуном ЗМІ.

По-друге, поряд із трьома згаданими дискурсами, створення та поширення страху є ключовим аспектом терористичного процесу. Тут медіа є основною продуктивною інституцією. Немає сенсу говорити, що бомбовий напад викликає страх у всій Західній півкулі незалежно від його висвітлення в ЗМІ. У певному сенсі засоби масової інформації поширюють вплив бомби і, навіть не посилюючи «факти», вони посилюють подію настільки, що вона розгортається як процес тероризму.

Це співвідноситься з тим, що сказав Пітер Слотердайк про стосунки між ЗМІ та колективними ідентичностями. Сьогодні ці ідентичності формуються в медіа. «Тільки за допомогою постійної агітації з дня на день великі сучасні політичні організації типу національної держави дозволяють телекомунікаційно інтегруватися» (Sloterdijk, 1998, p. 29). Його теза полягає в тому, що в часи глобалізації чітко уявлення про те, хто ми є, можна отримати, дивлячись на нас по телевізору (Sloterdijk, 2000). Найкращі мобілізатори «нас» — це катастрофи. І сьогодні тероризм настільки близький, наскільки ми можемо, до медіалізованого апокаліпсису.

Таким чином, ЗМІ роблять великий внесок у процес тероризму. Після атаки смертника без посередництва ніякий процес тероризму не розгортається. Таким чином, ЗМІ забезпечують ключові структури правдоподібності для

«тероризму». Вони роблять це таким же перформативним способом, як і сам процес тероризму. Відповідаючи на бажання громадськості отримати «інформацію», вони створюють глобальне викриття та видимість локальної атаки, таким чином перетворюючи дуже локалізовану подію на дуже глобальний процес. Глобальний тероризм є ще однією соціальною формою, яка вказує на актуальність того, що Роланд Робертсон назвав «глокалізацією» (Robertson, 1992).

Світові засоби масової інформації, звичайно, майже єдині, і ЗМІ в різних регіонах світу поширюють конкуруючі дискурси тероризму. Таким чином, Al Jazeera може рішуче порвати з дискурсом ідентифікації, присутнім у випадку висвітлення Fox News 11 вересня, і західним глядачам легше ідентифікувати себе з останнім варіантом (порівняйте Alexander, 2004, р. 98). Нарешті, можна очікувати, що висвітлення в засобах масової інформації попередньо вибирає, що є «тероризмом», а що ні, і таким чином перформативно породжує тероризм і його відсутність. Зазвичай це відбувається за відомим принципом «терористи» проти «борців за свободу». У Західній Європі чеченців радше сприймають як борців за свободу, ніж як терористів – спостереження значною мірою стосується того, що Альтюссер назвав би «ідеологічним державним апаратом» ЗМІ (Althusser, 2008).

2.3 Аналіз ключових періодів або на основі матеріалів BBC та CNN

Не вимагає сумніву факт, що засоби масової інформації є однією з найважливіших складових системи комунікацій сучасного суспільства. У наші дні масові комунікації створюють сучасну культуру, і навіть конструюють сучасне суспільство.

Засоби масової інформації є історично сформованим соціальним інститутом, специфіка якого полягає в тому, що шляхом швидкої передачі інформації цей інститут вирішує завдання формування громадської думки та світогляду масивної, різномірної та анонімної аудиторії відповідно до планових установками суспільно-політичної системи. Достатньо велика увага до вивчення дискурсу засобів масової інформації приділяється також у рамках когнітивної

лінгвістики, основне завдання якої полягає в тому, щоб співвідносити мовні процеси з різними когнітивними способами сприйняття та обробки інформації.

При розгляді мови як когнітивний інструмент, який використовується для подання та кодування дійсності, когнітивісти займаються дослідженням медіатекстів як з точки зору загальних проблем категоризації та концептуалізації, так і з погляду питань мовної картини світу. Одним із найважливіших об'єктів дослідження у когнітивній лінгвістиці є концепт. Як уже зазначалося вище, концепти є певного роду ментальні сутності, що мають назву в мові і повністю відображають культурно-національні уявлення людини про світ.

Таким чином, при застосуванні методів когнітивної лінгвістики з'являється можливість дізнатися значення та способи представлення найрізноманітніших концептів медіа-мови.

Існує багато видів тероризму. Тероризм також є правильною тактикою злочинців, яка може приймати різні форми. Вони, серед іншого, наступальні, оборонні та репресивні (Indeckі 2005, р. 29). Завдяки критерію суб'єкта, який здійснює терористичну діяльність, ми можемо виділити (Kowalczyk, Wróblewski 2006, с. 60):

- державний тероризм – залякувальні дії державної влади щодо громадян. Це різні форми участі держави в терористичній діяльності, а також надання притулку та фінансової підтримки терористичним групам;

- антидержавний тероризм – здійснюється рухами, групами чи окремими особами, які прагнуть дестабілізувати державні структури та суспільний лад. Завдяки критерію мотивації виділяється (Zasieczna 2004, стор. 72):

- Політичний тероризм – терористи, викликаючи залякування, керуються політичними мотивами, зокрема релігійними чи ідеологічними. У рамках політичного тероризму виділяють:

- репресивний тероризм, який в основному використовується державою та її поліцейським апаратом для приборкання та наказу конкретним групам та особам,

- дореволюційний тероризм, діяльність ідеологічно вмотивованих невеликих груп або окремих осіб, які використовують насильство в різних цілях, наприклад залякування, покарання чи помсти, але не в змозі зробити фундаментальні зміни.

- Революційний тероризм, метою якого є революція, спрямована на фундаментальні зміни в державному устрої.

- Неполітичний тероризм – не має зв'язку з політикою, владою, через мотивацію дії, але можна виділити:

- кримінальний тероризм, включає в себе загальні злочини, вчинені злочинцями з використанням терористичних методів отримання прибутку.

- патологічний тероризм – терористичні акти, вчинені людьми з психічними розладами, мотиви яких неможливо чітко визначити, безсумнівно є результатом розчарування чи ненависті до конкретних людей, соціальних груп чи інститутів.

Крім того, в літературі (Pawłowski 1991, с. 94) тероризм додатково класифікували як:

- Індивідуальний тероризм – акти насильства, спрямовані на життя людей, спеціально відібраних або позначених лише як групи.

- Економічний тероризм – тероризм, який завдає шкоди існуючим економічним відносинам, і зокрема праву реалізації виробниками прав власності тощо.

- Репресивний тероризм – використовується домінуючою соціальною групою, чії привілеї знаходяться під загрозою.

- Повстанський тероризм – етнічно-націоналістично-сепаратистського характеру.

- Соціально-революційний тероризм – прагнення змінити політичну систему. З огляду на цей критерій, ми розрізняємо прямий каузативний тероризм (щодо цілей, розрахованих на його власну ефективність), непрямий каузативний тероризм (який прагне змусити змінити курс політики без захоплення влади) і пропагандистський тероризм (який має бути детонатором масове повстання). Варто також пам'ятати про територіальне охоплення явища тероризму, яке

запроваджує поділ тероризму на міжнародний тероризм і внутрішній (внутрішній) тероризм.

Тероризм є одним із найпотворніших проявів нерозв'язності людських конфліктів. У сучасному суспільстві це проявляється особливо активно і виходить на перший план у контексті порушення глобального миру. До повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну тероризм був основною загрозою для світового порядку, оскільки здавалося, що міжнародна система миру та безпеки може захистити країни від невмотивованої збройної агресії з боку іншої держави, протистояти геноциду та військовим злочинам.

З юридичної точки зору термін тероризм ще не має усталеної форми, хоча існують норми «м'якого» права, які ще не мають комплексної форми. Така правова прогалина завдає шкоди правовому регулюванню та знецінює трактування поняття такого предмета злочину як тероризм.

У 1994 році в Декларації Генеральної Асамблеї про заходи щодо ліквідації міжнародного тероризму в резолюції 49/60 зазначено, що тероризм включає:

Злочинні дії, спрямовані або розраховані на те, щоб спровокувати стан терору серед громадськості, групи осіб або окремих осіб з політичною метою «і що такі дії» є невинуватими за будь-яких обставин, незалежно від політичних, філософських, ідеологічних, расових, етнічних міркувань, релігійного або іншого характеру, який може бути використаний для їх виправдання. (цитовано в Perera, 2008, стор. 3)

Пізніше Рада Безпеки у своїй резолюції 1566 (2004) підтвердила, що тероризм у всіх його формах і проявах є однією з найсерйозніших загроз миру і безпеці, і визначила тероризм як:

Злочинні дії, в тому числі проти цивільного населення, вчинені з метою заподіяння смерті або тяжких тілесних ушкоджень або захоплення заручників, з метою викликати стан терору серед громадськості чи групи осіб чи окремих осіб, залякати населення чи змусити уряд або міжнародну організацію вчинити або утриматися від вчинення будь-якої дії. (ООН, 2004, пункт 29)

Однак невизначеність тлумачення викликає не лише наукові суперечки, але й більш проблематично призводить до неправомірних обмежень прав

людини на рівні окремих держав. В даний час Генеральна Асамблея працює над прийняттям всеосяжної конвенції проти тероризму, яка б доповнювала існуючі галузеві антитерористичні конвенції. Його проект у статті 2 містить визначення тероризму, яке включає «незаконне та навмисне» спричинення, спробу або погрозу спричинити:

(а) смерть або тяжке тілесне ушкодження будь-якої особи;

(b) серйозна шкода державній чи приватній власності, включно з місцем громадського користування, державним або урядовим об'єктом, системою громадського транспорту, об'єктом інфраструктури або навколишньому середовищу;

(с) шкода майну, місцям, об'єктам чи системам..., що призводить або може призвести до великих економічних втрат, коли метою поведінки, за її характером чи контекстом, є залякування населення або примушення уряду чи міжнародної організації вчиняти будь-які дії або утримуватися від них. (Офіс ООН, 2021 р., стор. 6)

Ще у 80-х Джексон (1981) стверджував, що терористичні акти є частиною широкої кампанії, спрямованої на дезінтеграцію демократичних суспільств шляхом підриву довіри громадян до їхніх урядів. Змінювалися держави, трансформувалися політичні обставини, а процеси глобалізації змінювали суспільні відносини, але навіть у цьому випадку проблему тероризму подолати неможливо. Науковці стверджують, що тероризм є «зброєю слабких» (Henne et al., 2020), але його наслідки стають дедалі поширенішими, а дії — сміливішими.

Щоб продемонструвати це, ми використаємо дані Глобального індексу тероризму – комплексного дослідження, яке аналізує вплив тероризму на 163 країни, що охоплюють 99,7 відсотка населення світу. Особливість терористичних актів як антиподу концепції позитивного мирного світу в сучасних умовах проявляється в наступних тенденціях (узагальнення зроблено за Глобальним індексом тероризму 2022 року).

Щоб протистояти глобальним терористичним організаціям, необхідно посилити боротьбу з дедалі більшою організованою терористичною діяльністю. Зараз існує тенденція до створення централізованої глобальної мережевої

структури з розташуваннями по всьому світу, замість того, щоб зосереджуватися на кількох державах. Отже, цивілізовані країни не готові до такого зростання терористичних атак і невмотивованого зростання терористичних загроз з різних напрямків.

Військові дії викликають зміни території терористичних загроз, тому повномасштабне вторгнення в Україну спричинило зростання терористичних загроз на території Європейського континенту, який донедавна вважався досить стабільним регіоном.

Історики тероризму відзначають, що сучасні терористи покладаються майже виключно на два типи зброї: гармати та бомби (Koehler-Derrick & Milton, 2019). Глобалізоване інформаційне суспільство змінює багато усталених політичних і правових явищ. Серед них однією із специфічних проблем у досліджуваному контексті є проблема кібертероризму. Зростаюча залежність від комунікаційних та інформаційних технологій означає, що інформаційна сфера стала дуже цікавою для терористичних груп, а глобальне правове поле отримало нові виклики, включаючи кібератаки, кібервійни та кібертероризм. Вони стали новітньою зброєю війни. Терористичні інновації кидають виклик існуючим припущенням про природу терористичної загрози та підкреслюють необхідність антитерористичної політики та практики не лише реагувати на зміни в терористичній тактиці та стратегії, але й намагатися передбачити зміни (Silke & Filippidou, 2020). Терористи, за своєю природою як асиметричні супротивники, схильні швидко адаптуватися та використовувати умови невизначеності та нестабільності для досягнення своїх цілей (Ackerman & Peterson, 2020). Крім того, кібертероризм, ймовірно, буде серйозною глобальною загрозою через невизначеність його синергетичних ефектів, оскільки розвиток деструктивних і викликаючих страх кібератак є більш складним і пов'язаним з більшою невизначеністю з точки зору шкідливих наслідків, ніж традиційні терористичні атаки (Якобсен, 2022).

Протягом останнього десятиліття Україна зазнавала постійних кібератак з боку держави-агресора. У 2020 році штат зіткнувся з 397 000 атак, а за перші десять місяців 2021 року – близько 280 000 атак (Vision of Humanity, 2022). Вплив

кібератак може бути набагато ширшим, ніж їхні цілі, поширюючись на інші країни. Наприклад, хоча NotPetya була націлена на Україну, її вплив відчули в США, Великобританії та Австралії. Вчені показали, що, незважаючи на відносно низький терористичний ризик окремої держави, події в усьому світі мають далекосяжні наслідки (Tin et al., 2021) і можуть суттєво вплинути на будь-яку країну. Гібридна війна є проявом нової форми загрози, військових доктрин і традиційних підходів до війни та миру, і їх сприйняття в майбутньому доведеться змінити. Глобальна миротворча система також має реагувати на нові загрози, включаючи терористичні акти та пропаганду дезінформації.

Висновки до Розділу 2

У другому розділі нашої роботи було з'ясовано те, що явище тероризму дуже важко чітко визначити. Це пов'язано з багатогранністю і неоднозначністю понять, а також з різницею точок зору. Термін «тероризм» походить з грецької мови.

Більш конкретно, недержавний тероризм можна визначити як незаконне, навмисне застосування сили або насильства проти людей або власності з метою залякування чи впливу на уряд, міжнародні організації та цивільних осіб. Сутність тероризму полягає в тому, що суб'єктом терористичної діяльності є особи, які не мають прямого впливу на досягнення цілей, яких бажають досягти терористичні організації. Тому терористична діяльність повинна мати значний психологічний ефект і потенційно великий соціальний і медійний ефект, щоб бути ефективною.

Такі визначення, однак, надто розпливчасті й жодним чином не вказують на те, що є тероризмом, а що ні, і кого ми можемо називати терористом. Їх недостатньо, щоб охопити надзвичайно складне явище тероризму. Відсутність загальноприйнятого визначення тероризму є серйозною перешкодою для правового характеру міжнародної інституційної співпраці у сфері боротьби з тероризмом, депонування та передачі полонених організаторів і виконавців терористичних актів.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ ТЕРОРИСТИЧНА ЗАГРОЗА В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ (на основі статей BBC та CNN)

3.1 Аналіз понятійної та образної складової концепту терористична загроза

Для аналізу компонентів значення концепту *терористична загроза* в англійській мовою ми звернулися до онлайн-словників.

У словнику Oxford Online Dictionary лексема *тероризм* визначається наступним чином: «*The unlawful use of violence and intimidation, especially against civilians, in the pursuit of political aims*» [Oxford Online Dictionary].

У словнику Cambridge Online Dictionary дається таке визначення досліджуваної лексеми: «*Threats of violent action for political purposes*» [Cambridge Online Dictionary].

Онлайн-словник Dictionary.com визначає лексему тероризм в такий спосіб: «*The state of fear and submission produced by terrorism or terrorization*» [Dictionary.com], «*The use of violence such as bombing, shooting, or kidnapping to obtain political demands such as making a government do something*» [Dictionary.com].

Провівши аналіз словникових визначень, ми виділили лексеми, тероризм, що стосуються ядра концепту: *threat, violence, intimidation, fear, submission, bombing, shooting, kidnapping*.

Для того щоб проаналізувати структуру та виявити складові концепту тероризм, що формуються засобами масової інформації, ми звернулися до матеріалів статей BBC та CNN. Аналізуючи досліджувані тексти, ми проводили компонентний аналіз лексичних одиниць, з метою виявлення найчастіше вживаних у контексті концепту тероризм.

Pulverize

- *"At this very moment , Ukraine risks being **pulverised**," Lord Sentamu, former Archbishop of York, has warned the annual Commonwealth Service. BBC*
- *Teamsters union President Sean O'Brien said during a rally speech in Atlanta Saturday, "We've organized, strategized, now it's time to **pulverize**. CNN*

У поданих вище текстах автор статей використовує лексичну одиницю *pulverize*. У словнику Cambridge Online Dictionary дається таке визначення цієї лексеми: «*To press or crush something until it becomes powder or a soft mass*» [Cambridge Online Dictionary]. У словнику Dictionary.com представлені такі визначення: «*To reduce to dust or powder, as by pounding or grinding*», «*To demolish or crush completely*» [Dictionary.com].

До синонімів лексеми *pulverize* належать наступні – *shatter, abrade, atomize, beat, bray, buck, crumble* [Thesaurus. com].

Аналізуючи вищенаведені визначення та синоніми лексеми *pulverize*, ми дійшли висновку, що використовуючи цю лексему, автори статей хочуть підкреслити всю жорстокість та кровопролитність терористичних атак, дає читачеві зрозуміти, що терористи знищують усіх без розбору та перетворюють на порошок все, що трапляється на їхньому шляху.

Bury

- *CNN's Sara Sidner reports from Mariupol, where the attacks have been relentless and where there is no pause for people tasked with **burying** the dead. CNN*
- *Street cleaners are collecting bodies as besieged locals resort to **burying** civilians in trenches. BBC*
- *Earlier, Ukrainian authorities told the BBC more than 400 bodies were thought to be **buried** at the site. BBC*

Лексема *bury* має такі визначення: «*To put a dead body into the ground*» [Cambridge Online Dictionary], «*The action or practice of burying a dead body*»

[Oxford Online Dictionary], "To put in the ground and cover with earth» [Dictionary.com].

Синоніми досліджуваної лексичної одиниці – *funeral, interment, burying* [Thesaurus.com].

Ця лексична одиниця використовується автором, щоб показати обсяг трагедії, при якій люди гинули, будучи похованими під лавинами цегли та будівельного розчину.

Mortar

- *Residents were moved from homes after the **mortar** was found in the Seafields area, but have returned. BBC*
- *A colonial-era unexploded **mortar** bomb stirs a Kenyan village after residents mistook it for an overgrown local root vegetable. BBC*
- *The SBU said defense officials had ordered 100,000 **mortar** shells in 2022, but no arms ever arrived. CNN*
- *That's because Slovyanskaya Street in New York, Ukraine – yes, that's the name – is a few hundred meters from the line of control, and an easy target for a **mortar** bomb. CNN*

Лексема *mortar* має такі словникові визначення: «*a sturdy vessel in which material is pounded or rubbed with a pestle*», «*a portable muzzle-loading weapon having a tube short in relation to its caliber that is used to throw bombs at high angles*», «*any of several similar firing devices*» [Miriam-Webster]; «*A mortar is a big gun which fires missiles high into the air over a short distance*», «*Mortar is a mixture of sand, water, and cement or lime which is put between bricks to hold them together*», «*A mortar is a bowl in which you can crush things such as herbs, spices, or grain using a rod called a pestle*» [Collins].

До синонімів *mortar* належать наступні – *adhesive, cement, glue, lime, mortar, stucco* [Thesaurus.com].

У цьому контексті тероризм асоціюється з мінометним обстрілом, при якому місцеві жителі не мали жодної можливості втекти. Використання автором

лексеми *mortar* наголошує на особливій жорстокості терористів, їхній нетерпимості і повній відсутності милосердя.

Також у даному контексті автором знову наголошується, що терористи безжально знищували місцевих жителів, перетворюючи їх на купу мінометного розчину.

Poison

- *Leonid Zakutenko sold **poison** to vulnerable people who wanted to die - we confronted him at a post office in Kyiv. BBC*
- *Rudakubana is accused of producing the **poison** ricin and possessing a study of an al-Qaeda training manual. BBC*
- *A woman in Arizona pleaded guilty this week to attempting to **poison** her husband's coffee every day for months, court documents show CNN*
- *Wife of top Ukrainian intelligence chief **poisoned**. CNN*

У даному контексті авторами статті використовується лексична одиниця *poison*, яка визначається у словниках як: «*Poison is a substance that harms or kills people or animals if they swallow it or absorb it*» [Collins]; «*a substance that through its chemical action usually kills, injures, or impairs an organism*», «*something destructive or harmful*», «*an object of aversion or abhorrence*», «*a substance that inhibits the activity of another substance or the course of a reaction or process*» [Miriam-Webster].

Синоніми досліджуваної лексичної одиниці – *bacteria, contamination, germ, toxin, venom, virus* [Thesaurus.com].

Детально вивчивши визначення та синоніми лексеми *poison*, ми прийшли до висновку, що під час терористичних дій терористи часто використовують хімічні, отруйні та отруйні елементи з метою винищення великої кількості людей.

Cold

- *Ten east African children who arrived illegally into Northern Ireland were found **cold** and hungry, a solicitor has said BBC*

- *Cold, hungry and determined: Families climb freight trains to reach US border* CNN

Лексема **cold** означає: «*Something that is cold has a very low temperature or a lower temperature than is normal or acceptable*», «*If it is cold, or if a place is cold, the temperature of the air is very low*» » [Collins]; «*having or being a temperature that is uncomfortably low for humans*», «*having or being a temperature that is uncomfortably low for humans*» [Miriam-Webster].

Синоніми цієї лексеми - *bitter, bleak, frigid, icebox* [Thesaurus.com].

Усі перелічені лексичні одиниці несуть негативне значення, виражають гіркоту та самотність людей, приречених на смерть та втрати. У даному контексті лексема *cold* означає не лише фізичний холод, що зазнають місцеві жителі під час обстрілів, а також емоційне виснаження, страх, відсутність життєвих сил.

Hunger

- *Disturbing accounts from multiple aid workers suggest **hunger** is being used as a weapon of war in Myanmar's western Rakhine state* CNN
- *Millions of people have been pushed into **hunger** as the Russian blockade fueled soaring grain commodity prices, which reached record highs this year as more than 20 million metric tons of Ukrainian wheat and corn remained trapped in Odesa.* CNN

Лексема **hunger** має наступні визначення у словниках: «*Hunger is the feeling of weakness or discomfort that you get when you need something to eat*», «*Hunger is a severe lack of food which causes suffering or death*» [Collins]; «*a craving or urgent need for food or a specific nutrient*», «*an uneasy sensation occasioned by the lack of food*» [Miriam-Webster].

Синоніми - *ravenous, famishing, starving* [Thesaurus.com].

Дані лексичні одиниці мають сильний негативний значенням, що виражають стан крайньої безвиході, фізичного виснаження, а також символізують тугу та самотність людей, які втратили найближчих на війні.

Пропонуємо розглянути один з синонімів слова голод (*hunger*), а саме – **starvation**.

- *Rare interviews with ordinary people inside the secretive state reveal chronic food shortages and **starvation**. BBC*
- *The World Food Programme (WFP) says it is receiving reports of people dying of **starvation** in Sudan, where a war has displaced millions of people since last April. BBC*

Пропонуємо розглянути визначення досліджуваної лексеми у словниках: «*Starvation is extreme suffering or death, caused by lack of food*» [Collins]; «*the act or an instance of starving, the state of being starved*» [Miriam-Webster].

Death

- *A lack of food resulted in the **deaths** of 10 children and "severe levels of malnutrition", while hospital buildings have been destroyed. BBC*
- *Millions have fled Sudan's year-long civil war and **hunger** is now leading to the **deaths** of many children. BBC*
- *Zelensky warns 'millions will be killed' without US aid to Kyiv, as Ukrainian troop deaths reach at least 31,000 CNN*
- *Buncombe County officials, who previously reported 72 **deaths**, are now deferring to a state tally of 42 **deaths** for the county. CNN*

У досліджуваних нами словниках ми отримали наступні визначення лексеми **death**: «*Death is the permanent end of the life of a person or animal*», «*A particular kind of death is a particular way of dying*», «*The death of something is the permanent end of it*» [Collins]; «*a permanent cessation of all vital functions : the end of life*» [Miriam-Webster].

До синонімів досліджуваної нами лексеми **death** належать наступні – afterlife, annihilation, bereavement, casualty, cessation, curtains, darkness, decease, demise, departure, destruction, dissolution, downfall, fatality, loss, mortality, oblivion, tomb [Thesaurus.com].

Відтак, використання цієї лексеми автором статті ототожнює тероризм зі смертю. Проаналізувавши визначення цієї лексеми, ми дійшли висновку, що

смерть – це припинення життя, вбивство, кровопролиття. Терористи безжальні у своїх діях та знищують все, що трапляється на їхньому шляху.

Strike

- *Iran's military says four soldiers have been killed in Israeli strikes overnight, after air **strikes** hit Tehran, Khuzestan and Ilam - according to Iranian state media BBC*
- *Iran has largely played down the impact of the **strikes** - which hit sites in Tehran, Khuzestan and Ilam provinces - saying most missiles were intercepted and those that were not caused "limited damage". BBC*
- *Russian air **strikes** have injured at least 41 people in the Ukrainian city of Kharkiv, officials have said. BBC*
- *Footage verified by the BBC shows the extent of the damage following a military **strike** by Russia in the city of Poltava in Ukraine. BBC*
- *A Russian **strike** against a military educational facility in central Ukraine killed 51 people and injured more than 200 others. CNN*
- *Russia's Tuesday **strikes** killed at least five people and injured more than 10 across Ukraine, according to officials. CNN*

У наведених вище прикладах було використано лексичну одиницю **strike**, означає наступне: «*When there is a strike, workers stop doing their work for a period of time, usually in order to try to get better pay or conditions for themselves*» [Collins]; «*to take a course : go struck off through the brush, to aim and usually deliver a blow, stroke, or thrust (as with the hand, a weapon, or a tool), to arrive with detrimental effect disaster struck, to attempt to undermine or harm something as if by a blow*» [Miriam-Webster].

Наведемо приклади синонімів до лексеми **strike** – *beat, collide, crash, force, knock, pummel, punch, smack* [Thesaurus.com].

У наведених вище прикладах із статей видань ми бачимо, що лексема **strike** використовувалася у контексті Ірану та Ізраїлю, а також у контексті російсько-

української війни, коли російські війська внаслідок своїх дій вбивають щоденно тисячі а то і соті українців, та і нашу націю загалом.

Genocide

- *There are “reasonable grounds” to believe Israel is “committing the crime of **genocide** against the Palestinians as a group in Gaza CNN*
- *There are alarming signs that Darfur may be heading towards another **genocide** CNN*
- *Russia’s actions in Ukraine provide enough evidence to conclude that Moscow is inciting genocide and committing atrocities intended to destroy the Ukrainian people, according to the first independent report into allegations of **genocide** in that country CNN*
- *Asked Sunday whether Russian troops were committing **genocide**, Blinken didn’t go as far as Zelensky CNN*
- *Kyiv says Moscow falsely used **genocide** law to justify its invasion, but Russia wants the case thrown out BBC*
- *Ukraine brought the case in 2022, accusing Russia of falsely using **genocide** law to justify its invasion BBC*
- *Serious offences such as murder, rape or mass persecution of a group are known as crimes against humanity or, in some circumstances, **genocide** BBC*

Пропонуємо розглянути визначення лексеми **genocide** у словниках британських видань: «*Genocide is the deliberate murder of a whole community or race*» [Collins]; «*the deliberate and systematic destruction of a racial, political, or cultural group*» [Miriam-Webster].

Синоніми досліджуваної лексичної одиниці – *carnage, holocaust, mass murder, massacre, slaughter* [Thesaurus.com].

Таким чином, можна зробити висновок, що лексема геноцид використовується автором для вказівки того, що тероризм – це зло, яке несе за

собою величезні втрати, масові вбивства цілих націй, а також етнічних та релігійних груп.

Crash

- *A helicopter **crash** in the suburbs of Kyiv has killed 14 people, including one child and Ukraine's interior affairs minister - the country's highest-profile casualty since the war began. BBC*
- *Three killed after small plane **crashes** into houses in Oregon BBC*
- *At least 10 people have been killed in a multi-vehicle crash on a highway in the American state of Florida BBC*
- *A passenger plane carrying 62 people **crashed** outside São Paulo on Friday afternoon, killing everyone on board. CNN*
- *F-16 pilot Oleksiy Mes, known as “Moonfish,” was killed in the **crash** while “repelling the biggest ever aerial attack” by Russia against Ukraine, according to a Ukrainian military source. CN*

Відтак, пропонуємо розглянути визначення лексеми **crash** у словниках: «*to break or go to pieces with or as if with violence and noise, to fall, land, or hit with destructive force, to decline suddenly and steeply*» [Collins]; «*A crash is an accident in which a moving vehicle hits something and is damaged or destroyed*» [Miriam-Webster].

Наведемо наступні синоніми лексеми *crash* – *blast, clash, boom* [Thesaurus.com].

Проаналізувавши визначення та синоніми даної лексеми, ми дійшли висновку, що терористичні дії – це не лише вибухи та розстріли з мінометної зброї. Все частіше і частіше у засобах масової інформації з'являється інформація про теракти, під час яких транспортний засіб вривається у будівлю чи натовп.

Fight

- *The two men's detention and apparent extradition highlight the strong economic and military ties Russia has with Venezuela while also serving*

*as a warning to foreign **fighters**, estimated to number in the thousands, who flocked to help Ukraine in the war effort* CNN

- *Fierce **fighting** is taking place around the Ukrainian town of Vovchansk as Kyiv's troops seek to isolate Russian units that have advanced across the nearby border.* CNN

У словниках наведені такі визначення лексеми **fight**: «*If you fight something unpleasant, you try in a determined way to prevent it or stop it happening*», «*If you fight for something, you try in a determined way to get it or achieve it*» [Collins]; «*to contend in battle or physical combat especially : to strive to overcome a person by blows or weapons, to engage in boxing, to put forth a determined effort*» [Miriam-Webster].

Наведемо синоніми лексеми *fight* - *battle, altercation, argument, bout, brawl, clash, combat, conflict, confrontation* [Thesaurus.com].

Таким чином, можна дійти невтішного висновку, що лексична одиниця *fight* володіє сильним негативним значенням, виражає бій, протиборство, війну, зіткнення.

Uncertain future

- *As funding for Ukraine faces an **uncertain future** in Congress, the US Army has been left to foot the bill for hundreds of millions of dollars in support for Ukraine's war effort against Russia over the last few months — and Army officials are increasingly concerned that without new funding, they will have to begin pulling money from other critical projects to continue supporting Kyiv.* CNN
- *A recent study by the UN refugee agency warns that millions of Ukrainian refugees and internally displaced people face an **uncertain future**.* CNN

Пропонуємо розглянути визначення, що стосуються досліджуваної лексичної одиниці: «*If you are uncertain about something, you do not know what you should do, what is going to happen, or what the truth is about something*» [Collins].

До синонімів лексеми *uncertain future* належать наступні: *ambiguous, ambivalent, dubious, erratic, hazy, hesitant, insecure, precarious, questionable, risky,*

unclear, undecided, undetermined, unpredictable, unreliable, unresolved, unsettled, unsure, vague [Thesaurus.com].

Усі перелічені лексичні одиниці мають значення невідомості, невпевненості, невизначеності. Словосполучення *uncertain future* в даному контексті та контексті тероризму в цілому виражає страх і невідомість, яку відчувають жителі атакованих територій, їхній страх перед майбутнім, неможливість передбачити, що буде далі.

Hostage

- *Three **hostages** rescued during a deadly Israeli military operation on the Nuseirat camp in central Gaza were held captive by a journalist. CNN*
- *The bodies of six **hostages** held by Hamas have been recovered in an underground tunnel in Gaza, Israel's military said Sunday. CNN*
- *A stand-off in Ukraine has ended with security forces freeing 10 **hostages** from a bus in the city of Lutsk and detaining the gunman, after a bizarre intervention by the president. BBC*
- *Police in Ukraine are involved in a tense stand-off with an armed man who took about 20 people **hostage** on a bus in the western city of Lutsk. BBC*

Дана лексема у словниках визначається наступним чином: «*A hostage is someone who has been captured by a person or organization and who may be killed or injured if people do not do what that person or organization demands*», «*If you say you are hostage to something, you mean that your freedom to take action is restricted by things that you cannot control*» [Collins]; «*a person held by one party in a conflict as a pledge pending the fulfillment of an agreement, a person taken by force to secure the taker's demands, one that is involuntarily controlled by an outside influence*» [Miriam-Webster].

Синоніми лексеми *hostage* є наступні - *captive, prisoner, victim* [Thesaurus.com].

Таким чином, ми дійшли висновку, що взяття заручників є однією з поширених дій бойовиків. Метою терористів, що беруть заручників є не тільки

виконання протилежною стороною їх умов та вимог, а й залякування і населення, створення тривожної обстановки у суспільстві.

Subjugation

- *The most symbolic moment of **subjugation** came this past weekend when the occupiers painted over the Soviet-era concrete welcome sign at the entrance to the city.* BBC
- *"It's either existence, liberty, security and prosperity; or annihilation, massacre, rape and **subjugation**."* BBC
- *"Successive Israeli governments have given the Palestinian people only three options: displacement, **subjugation** or death,"* al-Maliki said CNN
- *We are pushing out the Russian army. Step by step. The occupier will not **subjugate** Kharkiv. Nor will it **subjugate** all of our Ukraine.* CNN
- *The cost of allowing Putin to **subjugate** Ukraine is, as is becoming increasingly clear, much too high.* CNN

У поданих вище контекстах ми розглянули лексему **subjugate**, як одну із складових терористичної загрози. У словниках описано цю лексичну одиницю наступним чином: «*If someone subjugates a group of people, they take complete control of them, especially by defeating them in a war*», «*If your wishes or desires are subjugated to something, they are treated as less important than that thing*» [Collins]; «*to bring under control and governance as a subject, to make submissive*» [Miriam-Webster].

Пропонуємо розглянути синоніми лексеми **subjugation** – *attack, conquest, invasion* [Thesaurus.com].

Аналізуючи дане визначення та синоніми досліджуваної лексеми, ми дійшли висновку, що однією з головних цілей терористів є підкорення та захоплення мирних жителів, спрага контролювати та підкоряти.

Nuclear saber rattling

- *Blinken accuses Russia of 'reckless, dangerous **nuclear saber rattling**' as he calls on Moscow to live up to arms control commitments.* CNN

- *Secretary of Defense Lloyd Austin in a new interview condemned “nuclear saber-rattling,” and said while he hasn’t seen anything to suggest Vladimir Putin has decided to use nuclear weapons in the ongoing war on Ukraine, the choice is up to the Russian President. CNN*
- *US should not be intimidated by Putin's 'nuclear saber-rattling' CNN*
- *Moscow is reassessing the effectiveness of its nuclear saber-rattling to influence political debates in Western countries. CNN*

Пропонуємо розглянути визначення досліджуваної лексеми у словниках: «*overtly and often exaggeratedly threatening actions or statements (such as verbal threats or ostentatious displays of military power) that are meant to intimidate an enemy by suggesting possible use of force*» [Collins]; «*If you describe a threat, especially a threat of military action, as saber-rattling, you do not believe that the threat will actually be carried out*» [Miriam-Webster].

Наведемо приклади синонімів лексеми *rattle* – *bounce, jar, jolt, knock, shake, shatter, vibrate* [Thesaurus.com].

Таким чином, можна зробити висновок, що поєднуючи дані лексеми, автор намагається показати нестабільність політичних спілок, порівнюючи їх з чимось гуркотливим та дратівливим.

Violence

- *The increasing number of those turning to terrorism because of a fascination for **violence**, rather than ideological fanaticism. BBC*
- *A huge crater next to a row of vehicles in the city of Zaporizhzhia testifies to the **violence** of the attack. BBC*
- *She found “credible reports” of torture and allegations of sexual **violence**, rape and threats of sexual abuse by police. BBC*
- *The allegations include “murders, mutilations, abduction of children, forced displacement, deportation, sexual **violence** against children and kidnapping,” Yulia Usenko, head of the Department for the Protection of*

Children's Interests and Combating Violence of the Office of the Prosecutor General of Ukraine, told Interfax-Ukraine CNN

- *The noted drop in Ukraine war coverage from the press, given the fresh **violence** in the Middle East, is not completely surprising. CNN*

Розглянемо, як саме інтерпретується подана вище лексема у словниках: «*Violence is behaviour which is intended to hurt, injure, or kill people*», «*If you do or say something with violence, you use a lot of force and energy in doing or saying it, often because you are angry*» [Collins]; «*the use of physical force so as to injure, abuse, damage, or destroy, an instance of violent treatment or procedure, injury by or as if by distortion, infringement, or profanation, intense, turbulent, or furious and often destructive action or force*» [Miriam-Webster].

Розглянемо синоніми цієї лексеми – *assault, attack, bloodshed, brutality, clash, cruelty, disturbance, fighting, rampage, struggle, terrorism* [Thesaurus.com].

Аналізуючи семантику даних лексичних одиниць, ми дійшли висновку, що насильство, жорстокість та звірство є невід'ємними частинами тероризму.

Reluctance

- *The United States remains **reluctant** to allow Ukraine to use ATACMS missiles inside Russia's Kursk region and thinks they would be better used to continue targeting Russian-occupied Crimea. CNN*
- *But Egypt's apparent **reluctance** to open the crossing without clear conditions and guarantees may be more about trying to avoid a mass exodus of Palestinians from Gaza. CNN*
- *'Referendum' **reluctance** and domestic dissent on conscription hits Russia's war in Ukraine. BBC*
- *Republicans' **reluctance** to help Ukraine without significant concessions was starkly highlighted earlier this week. With just days to go until Congress heads home for its scheduled winter break, Senate Republicans blocked a procedural vote to advance a national security bill that includes \$61bn (£48.5bn) for Ukraine. BBC*

У словниках подано наступні визначення лексеми: «lack of eagerness or willingness; *disinclination, the fact or state of being reluctant; unwillingness*» [Collins]; «*the quality or state of being reluctant, the opposition offered in a magnetic circuit to magnetic flux*» [Miriam-Webster].

Drone attack

- *Vegetations burns after a puported thermite **drone attack** near Kharkiv, Ukraine. CNN*
- *Ukraine’s bold cross-border advance in Russia has seen troops continue to take out key bridges in the western part of the country, while on Wednesday Moscow’s mayor accused Kyiv of attempting to launch “one of the largest ever” **drone attacks** on the capital. CNN*
- *Ukraine launched one of its biggest-ever **drone attacks** on Russia over the weekend, hitting a refinery and power station deep inside the country
CNN*

Missile attack

- *Eighteen people were killed and 130 injured in Russian **missile attacks** on Ukrainian cities on Tuesday morning, President Volodymyr Zelensky
CNN*
- *Russia launched a “massive” **missile and drone attack** aimed at energy infrastructure across Ukraine at the start of the week, marking the biggest air assault since the war began, Ukrainian officials said. CNN*
- *At least five people were killed and more than 30 injured in a Russian missile attack on the Black Sea port city of Odesa on Monday, Ukrainian authorities say
CNN*

Пропонуємо розглянути визначення поняття *attack* у словниках видань: «*To attack a person or place means to try to hurt or damage them using physical violence*» [Collins]; «*to set upon or work against forcefully attack an enemy*

fortification, to assail with unfriendly or bitter words, a politician verbally attacked by critics, to begin to affect or to act on injuriously» [Miriam-Webster].

Розглянемо наступну складову концепту *terroristic threat*

Murder

- *Evidence of mass **murder** in the Bucha district near Kyiv marked a turning point at the beginning of Russia's invasion. CNN*
- *Bucha **murders**: German report says Russian troops discussed killings CNN*

Розглянемо визначення цієї лексеми у словниках: «*Murder is the deliberate and illegal killing of a person*», «*To murder someone means to commit the crime of killing them deliberately*» [Collins]; «*the crime of unlawfully and unjustifiably killing a person*» [Miriam-Webster].

Синонімами даної лексеми є наступні: *kill, massacre, slaughter, assassinate.*

Victims

- *A leading antisemitism watchdog on Monday filed a lawsuit in US federal court on behalf of more than 100 **victims** of the October 7 terrorist attack in Israel, and their families, accusing Iran, Syria and North Korea of providing material support to Hamas. CNN*
- *If successful, the lawsuit, filed in the US District Court in Washington, DC, on Monday by Jewish advocacy group the Anti-Defamation League and the Crowell & Moring law firm, could unlock federal funds designated for **victims** of state-sponsored terrorism if the plaintiffs can prove their case. CNN*
- *The 2015 Justice for United States Victims of State Sponsored Terrorism Act established the US Victims of State Sponsored Terrorism Fund, whose funds can be disbursed to **victims** and the families of deceased **victims** following the ruling of a US district court. CNN*

Пропонуємо розглянути визначення цієї лексеми у словниках: «*A victim is someone who has been hurt or killed*» [Collins]; «*one that is acted on and usually adversely affected by a force or agent the schools are victims of the social system, one*

that is injured, destroyed, or sacrificed under any of various conditions» [Miriam-Webster].

Наведемо наступні синоніми досліджуваної лексеми: *casualty, sufferer, injured party, fatality.*

Force

- *The US has watched closely as Ukrainian **forces** pushed deeper into Russian territory, powered in part by US-provided arms and equipment
CNN*
- *Ukrainian President Volodymyr Zelensky fired his Air **Force** commander Mykola Oleshchuk on Friday, a day after the Air Force announced one of Ukraine's top pilots had died when a US-made F-16 fighter jet crashed
CNN*
- *Russian troops have taken complete control of the eastern city of Vuhledar, which Ukrainian **forces** have been defending since the beginning of Moscow's full-scale invasion two and a half years ago. CNN*

Пропонуємо розглянути визначення цього поняття у словниках: «*exertion or the use of exertion against a person or thing that resists» [Collins]; «one that is acted on and usually adversely affected by a force or agent, one that is injured, destroyed, or sacrificed under any of various conditions» [Miriam-Webster].*

Наведемо наступні синоніми досліджуваної лексеми: *compulsion, pressure, violence, enforcement, constraint, oppression, coercion, duress, arm-twisting.*

Troops

- *Ukrainian **troops** launched a surprise attack across the border in early August, advancing up to 18 miles (30km) into the Russian region of Kursk
CNN*
- *Small number of North Korean **troops** are already inside Ukraine, officials say
CNN*
- *Russia appears to have diverted several thousand **troops** from occupied Ukraine to counter Kursk offensive, US officials say. CNN*

- *North Korea sends 1,500 **troops** to aid Russia's war in Ukraine, South Korea's spy agency says* CNN

Розглянемо визначення цього поняття у словниках: «*in the sense of soldiers*» [Collins]; «*a group of soldiers, a cavalry unit corresponding to an infantry company*» [Miriam-Webster].

Наведемо синоніми до лексеми **troops** – *soldiers, armed forces, service personnel, fighting men or women, military, army, soldiery*.

Kill

- *Six people have been **killed** in a local market area in the southern Ukrainian city of Kherson* CNN
- *A mother and her three daughters were among seven people **killed** in Ukraine's western city of Lviv, during a fresh wave of Russian attacks* CNN
- *At least 51 people have been **killed** by a Russian missile attack on the Ukrainian city of Poltava, Ukrainian authorities say* CNN
- *At least seven people were **killed** and dozens wounded as missiles and drones were fired into more than half of Ukraine's regions on Monday.* CNN

Наведемо приклади визначення цієї лексеми у словниках: «*to cause the death of (a person or animal)*» [Miriam-Webster], «*to deprive of life : cause the death of*» [Collins].

Death toll

- *Russia's military **death toll** in Ukraine has now passed the 50,000 mark, the BBC can confirm.* BBC
- *Helene **death toll** rises to at least 232 across 6 states* CNN
- *The overall **death toll** - of more than 50,000 - is eight times higher than the only official public acknowledgement of fatality numbers ever given by Moscow in September 2022.* CNN

Розглянемо визначення цього поняття, подане у словниках: «*The death toll of an accident, disaster, or war is the number of people who die in it*» [Collins]; «*the number of people who die in an accident, disaster, war, etc.*» [Miriam-Webster].

Invasion

- *Nearly 2,000 children have been killed or injured since Russia **invaded** Ukraine* CNN
- *The origin of the explosions has been a subject of intense speculation and further stoked political tensions in Europe seven months after Russia's **invasion** of Ukraine.* CNN
- *Ukraine unveils banknote to mark one year since Russia's full-scale **invasion*** BBC
- *Russia's full-scale **invasion** of Ukraine was conceived in the Kremlin as a short, sharp military operation* BBC
- *Fighting has raged in Ukraine since Russia launched a full-scale **invasion** in February 2022.*

Пропонуємо розглянути визначення цієї лексеми у словниках: «*If there is an invasion of a country, a foreign army enters it by force*» [Collins]; «*an act of invading especially : incursion of an army for conquest or plunder, the incoming or spread of something usually hurtful*» [Miriam-Webster].

Синонімами до цієї лексеми є наступні: *attack, assault, capture, takeover.*

War

- *There is growing intelligence that North Korea has been readying itself for a more direct role in Russia's **war** in Ukraine, a move that could reverberate far beyond the frontlines of the war raging in Europe.* CNN
- *Multiple governments have accused Pyongyang of supplying arms to Moscow for its grinding **war** in Ukraine, a charge both countries have denied, despite significant evidence of such transfers* cnn

- *The arms shipments, which include thousands of metric tons of munitions, have helped Russia replenish its dwindling stockpiles in a **war** where Ukraine's forces have long been outgunned and outmanned.*CNN

Пропонуємо розглянути визначення терміну *war* у словниках: «*A war is a period of fighting or conflict between countries or states*», «*War is intense economic competition between countries or organizations*» [Collins]; «*a state of usually open and declared armed hostile conflict between states or nations, a period of such armed conflict*» [Miriam-Webster].

Таким чином, проаналізувавши визначення та синоніми досліджуваної лексеми, ми зробили висновок, що терористичні дії завжди включають конфлікт, збройне протистояння, важкі і кровопролитні битви. У наші дні боротьба із тероризмом ведеться повсюдно, проте повністю викоринити тероризм не вдається й досі.

Shooting

- *Seven killed in **shooting** and knife attack in Tel Aviv* CNN
- *Policewoman killed and 10 injured in **shooting** in Israel* CNN
- *The **shooting** of a Ukrainian priest by Russian soldiers is being logged as a suspected war crime.* CNN
- *A video has emerged which purports to show Ukrainian forces **shooting** and killing a captive Russian soldier.* CNN

Пропонуємо розглянути визначення цієї лексеми у словниках: «*A shooting is an occasion when someone is killed or injured by being shot with a gun*» [Collins]; «*the act of shooting a gun, an instance of gun violence directed toward a person or group of people*» [Miriam-Webster].

Синоніми лексичної одиниці *shooting* – *firing, gunfire* [Thesaurus.com].

Explosion

- *Images from each attack include the moment of impact and **explosion** from missiles* CNN

- *Footage shot from the road shows a huge **explosion** at an arms depot near Tikhoretsk in Russia. CNN*
- *A large **explosion** in the sky above Ukraine's capital of Kyiv has been captured on camera. CNN*

Розглянемо визначення поняття **explosion** у словниках: «*An explosion is a sudden, violent burst of energy, for example one caused by a bomb*» [Collins]; «*an explosive device fused to detonate under specified conditions*» [Miriam-Webster].

Bombing

- *Firefighters tackle a blaze after a Russian aerial **bomb** struck a multi-story residential building in Kharkiv CNN*
- *This educational institution was damaged in a Russian **bombing** attack on October 7, 2024. CNN*

Наведемо приклад визначення даної лексичної одиниці: «*When people bomb a place, they attack it with bombs*» [Collins]; «*an explosive device fused to detonate under specified conditions*» [Miriam-Webster].

Weapons

- *The US military's top commander in Europe compiled a list of **weapons** systems the US possesses that could help Ukraine in its fight against Russia. BBC*
- *The US is expected to announce a major **weapons** package to Ukraine as soon as next week, but it will likely delay the shipping of the equipment due to inventory shortages, according to two US officials. BBC*
- *Ukraine wants to fire Western long-range **weapons** into Russia. BBC*
- *The US allows Ukraine to use its **weapons** to strike inside Russia, but it is unlikely to be a game-changer. BBC*

Наведемо приклади визначення поняття **weapons** у словниках: «*A weapon is an object such as a gun, a knife, or a missile, which is used to kill or hurt people in a fight or a war*» [Collins]; «*something (such as a club, knife, or gun) used to injure, defeat, or destroy, a means of contending against another*» [Miriam-Webster].

Torture

- *Ukraine has opened more than 3,000 criminal cases over Russia's alleged crimes against children in the country, including dozens of **torture** cases, Ukrainian prosecutors said Thursday. BBC*
- *Former Russian fighter says he witnessed **torture** of Ukrainian prisoners of war BBC*
- *Former Ukrainian captives say they were subjected to **torture**, including frequent beatings and electric shocks, while in custody at a detention facility in south-western Russia, in what would be serious violations of international humanitarian law. BBC*

Розглянемо визначення цього поняття у словниках: «*If someone is tortured, another person deliberately causes them great pain over a period of time, in order to punish them or to make them reveal information*» [Collins]; «*the infliction of intense pain (as from burning, crushing, or wounding) to punish, coerce, or afford sadistic pleasure*» [Miriam-Webster].

Наведемо синоніми поданої вище лексеми – *misery, persecution, suffering, torment, ache, affliction, agony, anguish, crucifixion, distress, dolor, excruciation, impalement, laceration, martyrdom* [Thesaurus.com].

Destroy

- *In Kharkiv, Ukraine's second-largest city, a Russian bomb **destroyed** much of the Derzhprom building, one of the most celebrated landmarks, which is considered a cultural monument due to its modernist architecture. CNN*
- *Russia **destroyed** the largest power-generating plant in Ukraine's Kyiv region in a missile attack on Thursday. CNN*

Розглянемо визначення цього поняття у словниках: «*To destroy something means to cause so much damage to it that it is completely ruined or does not exist any more*» [Collins]; «*to ruin the structure, organic existence, or condition of*» [Miriam-Webster].

Синоніми лексеми *destroy* – *consume, crush, damage, dismantle, end, eradicate, gut, impair, kill, maim, ravage, raze, ruin, sabotage, shatter, smash, wipe out, wreck* [Dictionary.com].

Відтак, можна зробити висновок, що терористичні дії завжди мають на увазі руйнування, винищення, спустошення, тяжкі каліцтва, численні вбивства та кровопролиття.

3.2 Структура концепту тероризм

Підсумовуючи проведений аналіз, ми виділили концептуальні ознаки, що формують ядро концепту тероризм в англomовному масмедійному дискурсі. Важливо зауважити, що лексичні одиниці, відображені в визначеннях досліджуваного поняття, які є частиною ядра концепту, також використовувалися у досліджуваних текстах. Так, лексема *violence* використовувалась у текстах 22 рази.

- *In the context of the full-scale war, sexual **violence** perpetrated by the Russian military has become commonplace as part of the terror unleashed against Ukrainians living in temporarily occupied territories.*

Відтак, у наведеному вище прикладі ми бачимо, із якою жорстокістю та як країна-терорист знущається над українським мирним населенням.

Лексема *threat*, що також є частиною понятійної сторони ядра концепту, використовувалась у статтях 35 разів. Наведемо наступний приклад:

- *Frank Gardner looks at the war in Ukraine, and how the country's recent gains on the battlefield have provoked a nuclear **threat** from Russia.*

Поданий вище приклад є яскравим свідченням того, як країна-терорист провокує зі своєї сторони ядерну загрозу не лише для України, але й для всього світу.

Лексична одиниця *fear* зустрічалася у текстах 27 разів. Розглянемо наступний приклад:

- *People in Kupiansk say they "live in **fear** of death" as Ukrainian troops run low on ammunition.*

Наведений вище фрагмент із статті ще раз доводить усім нам те, що Росія тримаю у страху не лише військових, але і мирне населення, що включає як дорослих так і дітей. Страх смерті, страх голоду, страх залишитися без даху над головою-це саме те, із чим кожного дня усі українці засинають та просинаються.

Лексична одиниця **bomb** зустрічалася в текстах 67 разів. Наприклад:

- *Russia has begun using a powerful aerial **bomb** that has decimated Ukrainian defenses and tilted the balance on the front lines.*

У поданому прикладі ми бачимо, як країна-терорист нищить українською оборону на лінії фронту. Окрім цього, росія бомбить усі об'єкти інфраструктури, навчальні заклади, медичні установи, а також тисячі будинків, знищуючи таким чином цілу українську націю.

Лексема **shoot** використовувалася в текстах 48 разів. Розглянемо поданий нижче приклад:

- *The **shooting** of a Ukrainian priest by Russian soldiers is being logged as a suspected war crime.*

Із наведеного вище прикладу ми бачимо те, який геноцид української нації творить країна-терорист. Духовенство, українська інтелігенція, абсолютно усі, хто прославляє українську мову, культуру, традиції, стають приреченими на кінець життя.

Лексична одиниця **kidnapping** використовувалась у досліджуваних статтях 19 разів, що свідчить про те, що викрадення людей не так часто асоціюються у свідомості населення з терористичними діями, проте, у світлі російсько-української війни ці події мають місце і про них слід не лише говорити, але й кричати на увесь світ. На сьогодні, країна терорист викрала тисячі дітей, місце розташування та проживання яких досі, на жаль, не відоме. Розглянемо наочний приклад:

- *She and her baby were **kidnapped** by Russian troops the following day and held in a basement for over three weeks, before they were freed and escaped to safety in Poland.*

На щастя, ця історія має щасливий кінець, але скільки ще матерів щодня оплакують фото своїх дітей, котрі цинічно та безжально викрала країна-терорист.

Окрім лексичних одиниць, що вживаються у визначеннях поняття, в ядро концепту ми включили лексичні одиниці, які зустрічалися в досліджуваних текстах понад 250 - 75 разів. У приядерну зону концепту були включені ті компоненти, які зустрічаються у досліджуваних текстах від 45 до 55 разів. На ближній периферії концепту знаходяться концептуальні ознаки, що зустрілися в досліджуваних текстах ЗМІ 25-35 разів, і, нарешті, дальню периферію концепту формують ознаки з частотністю менше 20 згадок.

Ми систематизували виділені складові концепту *терористична загроза* і подали їх у вигляді таблиці.

Концепт terroristic threat
Ядерна зона
Словникові визначення
<i>Threat, violence, intimidation, fear, submission, bombing, shooting, kidnapping</i>
Тексти ЗМІ
<i>Attack (250), war (113), killing (88), force (75)</i>
Приядерна зона
<i>crime (42), death (41), fire (44), fight (49), injury (55), explosion (45), arms (36), guns (55) victim (55), weapons (55), plot (42), strike (55), crash (48), anger (49)</i>
Брижня периферія
<i>Safety (25), rebel (25), conflict (44), wound (33), tragedy (35), murder (35), hope (21), prison (29), blood (35)</i>
Дальня периферія

knife (13), hostage (17), suffering (14), defence (61), assault (6), massacre (5), casualty (19), battle (57), optimism (19), pray (19), victory (19), chaos (12), torture (9), mortar (4), reluctance (1), pulverization (3)

Проаналізувавши отримані результати, ми зробили висновок про те, що в ядро концепту тероризм, входять, в основному, лексичні одиниці, що володіють негативною семантикою, проте, лексична одиниця *support*, навпаки, має позитивну конотацію і висловлює прагнення багатьох країн підтримувати один одного в боротьбі. Лексична одиниця *force* також є уособленням сили, що протистоїть тероризму, і виражає енергію та готовність світової спільноти протистояти йому.

Усі лексичні одиниці, що формують приядерну зону концепту, мають негативне значення, а перелічені поняття є «супутниками» більшості терористичних атак.

На ближній периферії концепту, крім інших, знаходиться концептуальна ознака *safety*, яка висловлює стурбованість населення і уряду ситуацією, що склалася, і прагнення до безпеки. Концептуальні ознаки *hope i success*, що також перебувають у зоні ближньої периферії, показують, що у час багато спроб скоєння терористичних актів вдається запобігти, а сподівання викорінення тероризму як існує.

Ознаки, що формують далеку периферію концепту, найбільш численні і мають різну семантику. Серед усіх перерахованих лексичних одиниць можна виділити лексеми *optimism, pray ma victory*. Незважаючи на те, що лексема *optimism* вживається в текстах 19 разів, використання цієї лексеми авторами показує позитивний настрій частини населення та надію на припинення терористичних атак та війн.

Лексема *pray* виражає звернення людей до вищих сил, віру у світле майбутнє, а лексична одиниця *victory* – перемоги у боротьбі зі знищенням терористичних угруповань у світі та припинення війни.

Висновки до Розділу 3

У третьому розділі нашого дослідження ми провели детальний аналіз концептуальних ознак, що формують концепт терористична загроза у свідомості англомовного населення. Ми встановили концептуальні ознаки, що знаходяться в ядрі концепту, на його приядерній зоні, а також на ближній і дальній периферії.

У ході нашого дослідження ми з'ясували, що, незважаючи на те, що в більшості випадків засоби масової інформації формують негативний образ концепту тероризм у свідомості населення англомовних країн, у структурі досліджуваного концепту лексичні одиниці, які мають позитивну семантику.

Таким чином, ми дійшли висновку про те, що, з точки зору засобів масової інформації, боротьба з тероризмом та його тотальне викорінення видаються можливими.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У рамках цієї дипломної роботи ми детально вивчили поняття та природу концепту, провели аналіз складових концепту терористична загроза в англomовному мас-медійному дискурсі з метою виявлення структури концепту у свідомості англomовного населення.

Результат роботи говорить про те, що проблема визначення концепту та аналіз його структури є перспективними областями для подальших досліджень.

У ході дослідження ми виконали такі завдання:

1. ознайомилися з основними та сучасними підходами до дослідження концепту;

2. ознайомилися з основними підходами до вивчення концепту;
3. розглянули структуру концепту та методика його опису;
4. виявили особливості реалізації концептів у засобах масової інформації;
5. проаналізували особливості реалізації концепту терористична загроза у англomовному мас-медійному дискурсі

В результаті дослідження ми виконали поставлену мету – виявили основні складові концепту тероризм в англomовному масмедійному дискурсі та визначили, як видається досліджуваний концепт у свідомості жителів англomовного світу.

Провівши аналіз більше 50 текстів англomовних ЗМІ, ми дійшли висновку, що, незважаючи на те, що в більшості випадків засоби масової інформації формують негативний образ концепту терористична загроза у свідомості англomовного населення, у структурі досліджуваного концепту знаходяться лексичні одиниці, які мають позитивну семантику. Таким чином, ми дійшли висновку, що з точки зору засобів масової інформації боротьба з тероризмом та його тотальне викорінення видаються цілком можливими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ананко Т. Р. Особливості передачі оцінної лексики в перекладі твору Джорджа Орвелла «1984». Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія. 2017. № 34. С. 79—83.
2. Бобир Ю.В. Безпековий дискурс у соціолінгвістичній парадигмі. STUDIA LINGUISTICA, 2021. V.18. P.24-38 Doi: <https://doi.org/10.17721/ StudLing2021.18.24-38>
3. Бондаренко О. М., Литвиненко О. К. Оцінювальна лексика в сучасному політичному дискурсі. Вісник Запорізького національного університету. Серія: Філологічні науки. 2014. № 1. С. 170↓175.

4. Герасименко О. Ю. Потрактування дискурсу та його характеристика у лінгвістичній думці. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*. 2021. № 1 (22). С. 30—39.
5. Гошко К. О. Когнітивний дисонанс у перекладацькому дискурсі, як показник пошуку адекватного перекладу : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : 0.35.041 / Хмельницький національний університет. Хмельницький, 2021. 92 с.
6. *Дискурс у комунікаційних системах: зб. наук. ст. / гол. ред. С. П. Денисова*. Київ, 2004. 344 с.
7. Ільченко О. А., Толстих Ю. Є., Чічікало Я. М. Інтердискурсивна лексика сучасної мови ЗМІ: прагматичний аспект (на матеріалі української й англійської мов). *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2014. № 6 (289). Ч. I. С. 180—188.
8. Інфосфера України: особливості мас-медійного дискурсу у контексті естетичної інформації. *Історія. Філософія. Релігієзнавство*. 2008. № 2. С. 56—59
9. Каліщук Д. М. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу. *Вісник Сумського державного університету. Філологічні науки*. Суми, 2006. Вип. 11. С. 153-159.
10. Карабан В. І. Переклад з української мови на англійську, навчальний посібник-довідник / В. І. Карабан, Дж. Мейс. - Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. - 608 с
11. Кікец І. До питання про деякі труднощі при перекладі термінів і шляхи їх подолання / І. Кікец, Н. Кікец // *Вісник державного університету*
12. Кремпова Л. О. Словниковий дискурс як феномен сучасного комунікативного середовища. Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень. 2020. Т. 1. С. 112—114.
13. Кузнецова О. Синкретизм медіалінгвістичних досліджень професора Олександри Сербенської. *Вісник Національного університету*

- «Львівська політехніка»: збірник наукових праць. Журналістські науки. 2020. Вип. 4. С. 192-198.
14. Лойко В.В. До питання маніпуляції суспільною свідомістю у політичному дискурсі ЗМІ [Електронний ресурс] // В.В. Лойко. – Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_38.pdf
15. Мамич М. Медіатекст у контенті українського жіночого журналу. Українська мова. 2015. № 4. С. 125-133.
16. Мельник Г. С. Mass Media: Психологічні процеси та ефекти. СПб.: СПбГУ, 1996. 160 с.
17. Мосейчук О. М. Публіцистичний дискурс як контекст реалізації комунікативного впливу на масового адресата. Вісник Житомирського державного університету. 2012. № 65. С. 174—177.
18. Олійник Т. Прагматика перекладу: адекватність перекладу як критерій оцінки його якості. Сучасні проблеми лінгвістичних досліджень і методики викладання іноземних мов професійного спілкування у вищій школі: зб. наук. праць. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. Ч. 1. Лінгвостилістика. Лексична семантика. Фразеологія. С. 271—273.
19. Полюжин М. Поняття, концепт та його структура. Теоретичні засади лінгвістичних досліджень. 2015. С. 214-224. URL :
<https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7847/1/43.pdf> (дата звернення: 10.09.2024).
20. Почепцов Г. Г. (мол.) Теорія комунікації. 2-ге вид., доп. К.: ВЦ «Київський університет», 1999. 308 с.
21. Сапальова Н. М. Використання в українському перекладі науковотехнічних термінів іншомовного походження / Н. М. Сапальова // Культура народів Причорномор'я. – 2001. – № 13. – С. 129–133.
22. Сизофнов Д.Ю. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. Studia Linguistica. 2013. № 7. С. 389—393.

23. Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія / Е. Ф. Скороходько. – К. : Український інститут лінгвістики і менеджменту, 2002. – 76 с.
24. Солодовиченко І. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу. URL: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/870>.
25. Стишов О.А., Сизонов Д.Ю. Неолінгвістичні ідеї та інноваційні концепції Лариси Шевченко. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2019. Вип. 38. С. 8-23.
26. Чемеркін С.Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. К., 2009. 240 с.
27. Чемеркін С. Г. Репрезентативність гіпертексту у функціональностильових різновидах української мови в Інтернеті. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика: зб. наук. пр. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. Вип. 19. С. 111–116.
28. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
29. Хорошун О. О. Дискурс засобів масової інформації: характерні особливості. URL: [http://eprints.zu.edu.ua/11424/1/дискурс засобів масової інформації характерні особливості.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/11424/1/дискурс_засобів_масової_інформації_характерні_особливості.pdf)
30. Шевченко О. Поняття концепту у сучасній перекладознавчій парадигмі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. Вип. 48. С. 128-131. URL : http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/16579/1/The_concept_in_the_modern.pdf (дата звернення: 10.09.2024).
31. Шевченко Л.Т. Медіалінгвістика в сучасній Україні: аналіз ситуації. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2013. Вип. 26. С. 3-12.
32. Шевченко Л.І., Дергач Д.В., Сизонов Д.Ю. Медіалінгвістика: словник термінів і понять. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 326 с.
33. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941). Стан і статус. Київ : Сучасність, 1987. 295 с.

34. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс. Мова, культура, влада. Київ: Національна академія наук України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, 2000. 288 с.
35. Януш Х. Поняття і концепт. Критерії розрізнення. *Studia methodologica*. 2014. Вип. 37. С. 184-190. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/6265/1/Yanush.pdf> (дата звернення: 10.09.2024).
36. Bednarek M. *Evaluation in Media Discourse: Analysis of a Newspaper Corpus*. *Research in Corpus and Discourse*. London: Continuum, 2006. 365 p.
37. Gerbner G. *Mass media discourse: Message system analysis as a component of cultural indication*. *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication*. Ed. by T. A. van Dijk. Berlin: Walter de Gruyter, 1985. P. 13—25.
38. [Official website of the Institute of Philology of Taras Shevchenko National University of Kyiv [Electronic resource]: <http://philology.knu.ua/node/80>]
39. Harris Z. S. *Discourse analysis*. *Language*. 1952. Vol. 28. № 1. P. 1-30.
40. Hardman D. *Political ideology and identity in British newspaper discourse*. Nottingham: University of Nottingham, 2008. 281 p.
41. Thomson J. B. *The Media and Modernity: A Social Theory of the Media*. Stanford: Stanford University Press, 1995. 314 p.
42. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
43. Collins Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/>
44. Merriam Webster. URL: <https://www.merriam-webster.com/>
45. BBC. URL: <https://www.bbc.com/news/av/world-europe-60154351>
46. CNN. URL: <https://edition.cnn.com/>

